

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo Kmetijske družbe za Slovenijo.

»Kmetovalec« izhaja 15. in zadnji dan v mesecu, ter stane 16 K na leto.
Posamezna številka stane 80 v.

Udje Kmetijske družbe za Slovenijo dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopnih cenah: Inserat na vsi strani 800 K, na $\frac{1}{2}$ strani 300 K, na $\frac{1}{4}$ strani 150 K, na $\frac{1}{8}$ strani 100 K, na $\frac{1}{16}$ strani 50 K in na $\frac{1}{32}$ strani 25 K. Vsaka beseda v »Malih naznanilih« stane 40 vin, najmanj pa skupaj 8 K.

Urejuje inž. Rado Lah; založba Kmetijske družbe za Slovenijo; tisk J. Blasnik naslednikov.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati Kmetijski družbi za Slovenijo v Ljubljani, Turjaški trg št. 3. — Ponatisi iz »Kmetovalca« so dovoljeni le tedaj, če se navede vir.

Št. 19. Ljubljana, 15. oktobra 1920. Letnik XXXVII.

Obseg: Udnina za l. 1921. — Nabava modre galice. — Oddaja modre galice. — Letošnja vinska letina na Kranjskem. — Kako je pravilno zatirati trtno plesnobo? — »Vohavost«, nova bolezen pri mladih prasičih. — Kako bi bilo preprečiti pogin mladih prasičev? — Vprašanja in odgovori. — Kmetijske novice. — Uradne vesti. — Konjerejec: Letošnji pregled konjereje. — Letošnje ogledovanje in premovanje konj. — Oves kot krmilo. — Konjerejske vesti. — Inserati.

Udnina za l. 1921. se poviša na 20 K.

Tisk in papir za »Kmetovalca« stane od dne do dne več, vsled česar bo Kmetijska družba primorana letos doplačati za svoje glasilo najmanj 150.000 K, četudi ima nad 32.000 udov. To dejstvo je prisililo odbor, da je v svoji seji dne 16. septembra sklenil, zvišati udnino od 16 K na 20 K, od katerih dobe podružnice v kritje svojih upravnih stroškov po 4 K od vsakega uda.

Za izdajo »Kmetovalca« dobi družba od udnine le 16 K, ki pa tudi ne bodo zadostovale za kritje vseh stroškov, ampak bo družba morala še nadalje zanj doplačevati. Zaenkrat namreč ni upanja, da bi se znižale cene potrebščinam, ki so potrebne za izdajo vsakega lista.

V primeri z drugimi listi je »Kmetovalec« še vendar najcenejši časopis. Da je pa navzlic temu za vsakega kmetovalca najpotrebnejši in najkoristnejši, ve vsakdo, ki se peča s kmetijstvom, kajti dandanes umno kmetovati je mnogo težavneje nego pred vojno. V ta namen potrebuje nasvetov, ki mu jih more dati edinole njegov strokovni list.

Ni pa samo kmetijsko čtivo, ki ga nudi Kmetijska družba svojim udom v »Kmetovalcu«, ampak tudi druge ugodnosti, katerih niso deležni drugi kmetovalci, ki niso udje Kmetijske družbe. Kmetijska družba nudi svojim udom razne kmetijske potreščine po najnižjih cenah, kakor modro galico, žveplo, se-

menska žita, umetna gnojila, krmila itd. Opozoriti je kmetovalce, da bo družba odslej dajala te potrebščine edinole svojim udom, na druge kmetovalce se pa ne bo ozirala. Komur je namreč udnina 20 K previsoka, četudi mu ni žal dati za liter vina 20 K, kdor ne čuti toliko stanovske samozvesti, da pristopi kot ud k edini slovenski in največji jugoslovanski kmetijski strokovni organizaciji, ta ne zasluži, da bi ga družba podprala.

Opozoriti je posebno vinogradnike, da bodo prihodnje leto dobili galico samo udje Kmetijske družbe, za katere ima družba dolžnost skrbeti. Ostali bodo morali plačati to potrebščino po mnogo višjih cenah, kakor jo bo družba oddajala, kajti cene galici rasejo že sedaj z neverjetno nagljo.

Težkoče pri kmetijskem obratu se množe od dne do dne in vedno težje je dobičkanosno gospodariti. Vsled tega je neobhodno potrebno, da se vsi kmetovalci strnejo v močno strokovno organizacijo, ki jih bo znala ščititi pred izkoriščanjem od strani drugih stanov.

Kmetovalci! ki stremite za napredkom, ki hočete umno in dobičkanosno gospodariti, ki želite oporo pri kmetijskem pridelovanju, nikar se ne spodtikajte nad mojnim poviškom udnine, ampak ostanite še dalje zvesti udje Kmetijske družbe za Slovenijo.

Kmetijska družba za Slovenijo.

Nabava modre galice.

Kmetijska družba za Slovenijo je že sedaj za prihodnje leto za svoje ude-vinogradnike nakupila potrebno množino modre galice in je to količino določila na podlagi potrebe in razdelitve tekočega leta. Blago je kupljeno, že plačano ter mora biti v Sloveniji najkasneje do konci tega leta. Ta kupčija je morala biti sklenjena že sedaj, ker je iskušnja tega leta dokazala, da cene v času potrebe, t. j. v začetku leta izredno in naglo rasejo. Že ta nameravana kupčija je povzročila, da so cene v Nemčiji, kjer je bilo to blago kupljeno, kakor tudi v Nemški Avstriji, izredno poskočile, tako da je bilo treba največjega napora, da se je kupčija sploh še vzdržala.

Že letos je Kmetijska družba oddajala galico po tako nizki ceni, da je prihranila vinogradnikom v Sloveniji nad 12 milijonov kron. (Družba je oddajala galico svojim udom po 12 K, medtem ko je bila tržna cena 30 K za kilegram, na Slovaškem in v Banatu pa celo 36 do 40 K.) Tako upa, da bo tudi prihodnje leto preskrbela svoje ude s tem blagom po ceni, ki bo mnogo nižja nego ona v prosti trgovini.

Ker se pa po letakih in v političnem časopisju napada Kmetijsko družbo, da bi bila galico lahko kupila še cenejše in da je povzročila slovenskim vinogradnikom desetmilijonsko škodo, ker ni kupila galice še cenejše, je potrebno pojasniti ves potek pogajanj glede nabave tega blaga, da bodo udje spoznali neuteemeljenost takih napadov.

Že začetkom julija je Kmetijska družba zasledovala cene galici na svetovnem trgu, in sicer v Nemški Avstriji, v Nemčiji in v Italiji, katere države prihajajo v poštev za dobavo galice. Državna cinkarna v Celju ni mogla priti v poštev, ker ni mogla jamčiti za dobavo celotne množine ter je izjavila, da galice ne more proizvajati po tisti ceni, kakor so jo nudile inozemske tvrdke. Italije za enkrat ni bilo mogoče vzeti v obzir, ker je italijanska vlada prepovedala vsak izvoz galice. Iz Nemške Avstrije je bilo sicer par ugodnih ponudb zasebnih tvrdk, ki pa niso mogle zajamčiti prostega izvoza iz te države, ker je avstrijska vlada potom svojega Warenverkehrsbureau na Dunaju prevzela v svoje roke ves promet z galico, v kolikor prihaja v poštev za izvoz. Od tega urada pa je prišla šele v zadnjem času ponudba za galico, in sicer po 50 avstrijskih kron za 1 kg, t. j. nad 20 jugoslovanskih kron.

Ostala je torej edino Nemčija, iz katere se galica lahko prosto izvažala. Od tam je družba prejela dve ponudbi. Prva je bila od kovinske družbe, ki je začetkom septembra stavila družbi precej ugodne pogoje. Ta kupčija je bila tudi pravočasno sklenjena in pogodba podpisana že dne 7. septembra z veljavnostjo do 20. septembra, do katerega roka je morala centrala v Berlinu potrditi to nabavno pogodbo. Med tem časom so pa cene galici poskočile in centrala ni hotela potrditi kupčije.

Dne 16. septembra je Kmetijska družba prejela od druge tvrdke enako ugodno, a neobvezno ponudbo, ki jo je iz previdnosti že 18. septembra sprejela, dasi je bila vezana s prvo pogodbo do 20. septembra. Tega dne pa tudi ta tvrdka ni ostala več v besedi in s tem ste postali obe kupčiji brezpredmetni.

Dne 2. oktobra je družba od druge tvrdke dobila vnovič ponudbo, sedaj pa po znatno višji ceni. To ponudbo je družba sprejela še istega dne in napela vse sile, da se ta kupčija čimprej potrdi od strani centrale v Nemčiji. Kakšne sitnosti so pri tem nastale, je razvidno iz tega, da je centrala še v zadnjem trenutku hotela razveljaviti to pogodbo in zahtevala, da je kupna svota, ki znaša nad 6 milijonov nemških mark ali okroglo 13 milijonov jugoslovanskih kron, nakazana že do 6. t. m. ob štirih popoldne pri nemški banki v Berlinu.

S tem, da je Kmetijska družba delala tako hitro ter da je centrala tvrdke v Berlinu končno veljavno potrdila to pogodbo, je modra galica za naše vinogradnike so rešeni te skrbi. Galico bodo dobili veliko ceneje nego v prosti trgovini, kajti že danes ji je cena na debelo mnogo višja, nego jo bo družba oddajala na drobno. Vrhutega bo Kmetijska družba izposlovala pri vladi, da se galica iz državne cinkarne v Celju ne bo izvažala iz Slovenije, dokler nemška galica ne bo res že v naših rokah, t. j. dokler zadostna preskrba naših vinogradnikov ne bo popolnoma zagotovljena.

Sedaj pa nekaj odgovora na osebni napad v „Kmetijskem listu“ in v letakih. Ponudbe po 26 nemško-avstrijskih kron julija meseca ni bilo mogoče smatrati resnim, ker ni bil zajamčen izvoz iz Avstrije in so nam bile lanske in letošnje izkušnje pri dobavi modre galice iz Nemške Avstrije dobra šola, da se od tam ni zanašati na pravočasno dobavo tega blaga.

Družbeni tajnik je prve dni septembra opozoril predsednika g. Jana na prvo resno in ugodno ponudbo. Ker se je šlo pri tem za večmilijonsko kupčijo, je bil mnenja, da mora o tem odločiti družbeni odbor. Na pripomnjo tajnika, da ni mogoče čakati na odborovo sejo, je takoj sklical odbornike, ki se nahajajo v Ljubljani, da o tem odločajo. Dne 6. septembra je bil ta posvet, 7. pa je bila kupčijska pogodba sklenjena in podpisana. Kako se je ta zadeva razvijala nadalje, je že zgoraj omenjeno. Družbeni predsednik je torej storil vse korake, da se sklene čim ugodnejša kupčija in ni torej ničesar zamudil.

Družbeni predsednik kakor tudi tajnik nista hotela sama sklepati tako velike kupčije, da se jima ne pripeti to, kar se je lani zgodilo družbenemu generalnemu ravnatelju, ko je glavni odbor razveljavil že sklenjeno kupčijo z modro galico. Odgovornost za tako veliko svoto mora pač prevzeti več odbornikov, ne pa predsednik sam. Še manj pa, da bi družbeni tajnik sam prevzel nase tako odgovornost.

§ 38. družbenih pravil se glasi: „Do prvega občnega zbora Kmetijske družbe za Slovenijo ostanejo v glavnem odboru dosedanji v odbor kooptirani člani iz Štajerske in Koroške.“ Na podlagi tega paragrafa je g. dr. Verstovšek (kakor tudi drugi odborniki iz Štajerske in Koroške) pravi član glavnega odbora in ima vse pravice ostalih kranjskih odbornikov. Zastopa torej štajerske ude in ima tudi pravico odločevati v odboru.

K posvetu se je poslalo g. dr. Verstovška zaradi tega, ker se kot edini odbornik iz Štajerske nahaja v Ljubljani in je on edini zastopnik iz vinogradniških krajev.

Iz tega se razvidi, da so napadi na Kmetijsko družbo v tej zadevi popolnoma neutemeljeni in da je odbor kakor tudi tajništvo storilo vse, kar je bilo mogoče v današnjih razmerah, da dobe naši vinogradniki to njim neobhodno potrebno sredstvo po čim nižji ceni. Da bodo pa cene višje kot so bile letos, je samoobsebi umevno, ker rasejo cene bakru, delavskim močem in vsem drugim potrebščinami, vsled tega so produktivni stroški veliko višji kot lani.

Opozarjamo vse ude Kmetijske družbe, naj se ne pustijo zapeljati po takih ameriškanskih vesteh, ki jih trosijo politični listi in letaki o Kmetijski družbi, ker ti imajo samo namen vznemirjati kmetovalce in zanesti spor med nje, da se strankarjem s tem olajša njih razdiralno delo. *Kmetijska družba je in mora tudi vedno ostati nadstrankarska in delati za slovenske kmetovalce vobče, in ne za izrazite strankarje.*

Kmetijska družba za Slovenijo.

Oddaja modre galice.

Kmetijska družba za Slovenijo si je nabavila modro galico za l. 1921. O težkočah, ki so nastopile pri tej kupčiji, je dovolj pojasnjeno v članku „Nabava modre galice“, ki je objavljen na drugem mestu tega lista. Blago je že kupljeno in plačano ter je upanje, da bo že tekom tega leta v Sloveniji. Vsled tega lahko zagotovimo naše vinogradnike, da ne bo pri dodelitvi takih sitnosti, kakor so bile letos, ko je bila galica tudi pravočasno kupljena, ni pa mogla pravočasno dospeti, ker so bile prevozne razmere tako slabe.

Kupno svoto, t. j. približno 13 milijonov kron je Kmetijska družba morala takoj plačati. Take svote pa družba ne premore, vsled tega si jo je morala izposoditi od bank in drugih denarnih zavodov, katerim mora odračunati izredno visoke obresti in provizije, ki bodo znašale na stotisoče kron. To bo na vsak način zelo podražilo ceno galici. Ti stroški se pa dajo znižati, če bodo udje in podružnice takoj prispevale h kritju te visoke cene.

Razen teh stroškov je treba zaračunati tudi visoko prevoznino po železnici iz Nemčije skozi Avstrijo in po Jugoslaviji, nadalje stojnino na železnici, skladiščnino, zavarovalnino, izdatke za špedicijske tvrdke, brez katerih dandanes ni dobiti pravočasno blaga v državo; carino itd. Vsi ti stroški izredno podražijo ceno vsakemu blagu, ki ga dobimo iz inozemstva in tako tudi galici. V tem pa niso všteti neprevidnjeni izdatki, ki večkrat nastanejo pri uvozu blaga.

Vsled tega Kmetijska družba ne more še danes ugotoviti končne oddajne cene za galico, ampak bo za sedaj zahtevala na račun

24 K za 1 kg.

Ko bode družba imela vse blago v roki, kar upa, da se zgodi do konci tega leta, bo natančno izračunila vse stroške in če bo potreba, bo morala to ceno pač zvišati za toliko, da bodo kriti vsi stroški. *Ta galica se bo načelno delila samo med ude.* Če je bo slučajno kaj ostalo, jo bo družba dala na razpolago tudi ostalim vinogradnikom, toda po tedanji dnevni ceni. *Kdor torej sedaj naroči galico, mora takoj tudi plačati udnino 20 K za leto 1921. in seveda tudi takoj celo kupnino za naročeno modro galico.* Udnino je poslati posebej, kupnino za modro galico pa zopet posebej, ker so računi za oboje različni.

Vsaka podružnica, oziroma razdeljevalnica mora sestaviti seznam naročnikov za galico, urejen natanko po občinah, v dveh izvodih. Potrebne tiskovine v ta namen dobi pri družbi in se ji dološljejo na njeno zahtevo. En izvod dološlje družbi, da pregleda, če so vsi naročniki udje, in določi množino galice, ki se dodeli v razdelitev za dotični okoliš. Če pride celotna množina galice pravočasno v Slovenijo, bo mogoče ustreči vsem upravičenim naročilom.

Posameznim udom družba ne bo oddajala galice, ampak samo podružnicam. Če v kakem okraju ne obstoja delujoča podružnica, sme poslovati kot razdeljevalnica kaka druga korporacija (zadruga, društvo, posojilnica itd.) ali pa županstvo.

Najcenejše pridejo naši udje do galice, če jo podružnice po cel vagon skupno naročijo. Če ena podružnica nima dovolj naročil, naj se združi s sosednjimi, da se jim skupno dološlje cel vagon. S tem se prevoznimi stroški izredno znižajo.

Opozarjajo se vse razdeljevalnice, naj strogo pazijo na to, da si vsak vinogradnik naroči le tisto množino galice, ki jo potrebuje za svoje vinograde za prihodnje leto. Kot merilo naj služi določitev, ki se je izkazala tudi v tem letu kot primerna, da se potrebuje v normalnih letih *na ha do 35 kg ali na oral do 20 kg galice.* Večjih množin, ki bi morda služile v nadaljno prodajo ali veriženje na Hrvaško, ni nikakor dovoliti.

V vsakem izkazu mora biti navedena površina vinograda, ki jo poseduje dotični vinogradnik, da se na ta način preprečijo morebitne zlorabe, oziroma previšoka naročila. Podružnice, oziroma razdeljevalnice so odgovorne, da se naročila kakor tudi razdelitev vrši v popolnem redu brez vsakih zlorab.

Vsak naročnik modre galice mora pri razdeljevalnici z naročilom vred takoj vplačati celo kupnino, ki jo naj potem razdeljevalnica dološlje družbi skupno z naročilnimi seznammi.

Vsa naročila naj se zberejo

najkesneje do 15. novembra t. l.

ter dološljejo Kmetijski družbi za Slovenijo v Ljubljani, in sicer seznam naročnikov obenem s kupino.

Opozarjajo se vsi vinogradniki, da se družba ne bo ozirala na prepozno došla naročila, kajti vsak vinogradnik že danes dobro vé, koliko galice bo prihodnje leto potreboval za svoje vinograde. Če je pravočasno ne naroči, je temu kriva samo njegova malomarnost.

Podružnice in druge razdeljevalnice naj takoj razglasijo, da sprejemajo naročila na modro galico, in sicer kraju primerno, bodisi potom občine, pred cerkvijo ali v cerkvi.

Predplačila na račun galice se takoj sprejemajo in jih je pošiljati potom poštne hranilnice na družbeni čekovni račun št. 10.712. Nadrobna razdelitev galice se bo izvršila šele tedaj, ko bo vsa galica še v Sloveniji, najkesneje pa januarja l. 1921.

Na naročila brez dološljatve denarja se družba ne bo ozirala.

Ravnatoko ne more upoštevati naročila posameznikov, ampak vsak vinogradnik naj se obrne na tisto podružnico ali razdeljevalnico, v katerem okraju ima svoje vinograde.

V ceni modre galice, ki jo je družba določila za razdeljevalnice, so upoštevani vsi prevozní stroški do zadnje železniške postaje, stroški spediterja in carina. Stroške, ki nastanejo razdeljevalnici s prevozom od železniške postaje do mesta razdelitve in pri razdeljevanju, mora razdeljevalnica kriti s primernim poviškom cene, ki pa mora biti le tako visoka, da so kriti resnični stroški prevozne in razdeljevanja. Pri tem je posebno paziti na to, da ne bodo udje preveč oškodovani.

Da se prihrani stroške prevozne galice po železnici v Ljubljano in od tu k podružnicam, bo družba naravnost iz Maribora odposlala cele vagone tistim podružnicam in zvezam, ki imajo naročil najmanj za en vagon. Te pa galice ne smejo razdeliti prej, dokler niso vposlani natančni sezname naročnikov in naročil in dokler tega družba končno veljavno ne določi. Razdelitev se ne bo izvršila prej, preden podružnica ne plača celokupne svote in družba ne odobri seznamov.

Letošnja vinska letina na Kranjskem.

Sedaj, ko je trgateg v splošnem že pri koncu, moremo o izidu te nekoliko z gotovostjo poročati in izreči o njej svoje mnenje.

Da nista bila junij in avgust za normalen trtni razvoj tako neugodna, bi letošnja vinska letina v kolikostnem in kakovostnem oziru še prekoračila letnik 1917. Tako pa je mokri junij mnogo škodoval v cvetju, da je grozdje deloma le slabo odcvetelo, mokri avgust pa s povzročanjem raznih bolezni, zlasti grozdne plesnobe, ki je ponekod tudi polovico pridelka uničila.

Vkljub temu pa je letošnja vinska letina v splošnem v kolikostnem oziru prilično lanske enaka, kakovostno pa lanske znatno nadkriljuje in ne zaostaja nič, ali prav malo za letnikom 1917. Koder so pa pozno trgali, in sicer koncem septembra in začetkom oktobra, bo dobrota letnik 1917. še celo prekosila, kajti posamezni mošči mešanih vrst so imeli povprečno 16—17 in tudi 18% sladkorja, dočim so imeli mošči izbranih trt, namreč rizling, silvanec, burgundec, traminec, veltlinec itd. 19—22 in tudi 23% sladkorja. Potemtakem bodo imela vina mešanih vrst povprečno 10—11%, ona izbranih vrst pa 11,5—14 in celo 15% alkohola. Torej bodo glede jakosti dosegla sicilijanska vina.

Ker je bilo vse v lepem, solnčnem vremenu trgano, je seveda prišlo grozdje zdravo v kad in tudi hitro pokipelo, vsled česar se bo novo vino kmalu učistilo in bo tudi stanovitno ostalo. Zato bo tudi letošnja črnina blago izredne kakovosti.

Kakor na Kranjskem so letošnje vinske razmere tudi drugod več ali manj enake. Spodnji Štajer s svojimi ljutomerskimi, jeruzalemskimi in drugimi slovečimi goricami se ponaša letos z izborno kapljico, ker tod so še pozneje trgali, kakor pa na Dolenjskem in Bizeljskem.

Kar se pa cen tiče, je situacija še precej nejasna. Vsekakor pa ne bodo letošnje cene tako pretirane kot preteklo leto, kar je tudi v interesu naših producentov samih, kajti sedaj, ko so se naši konsumenti na banaška vina precej privadili, utegnejo ta zbog svoje letošnje dobrote in razmeroma nizke cene, povzročiti občutno konkurenco, čeravno so prevozní stroški tako veliki.

Prejemniki modre galice naj zahtevajo od železniške postaje, da se jim galica na postaji uradno steha, ter naj morebitni primanjkljaj takoj javijo železniškemu uradu, kajti Kmetijska družba se načelno ne ozira na pritožbe o morebitnem primanjkljaju na železnici, za katerega je odgovorna železnica sama. Dolžnost prejemnika je, da od železniške uprave izterja povračilo za primanjkljaj.

Pri razkladanju in nakladanju na postajah kakor tudi pri prevoznji do razdeljevalnic in pri razdelitvi modre galice naj prejemniki sami poskrbe za pošteno delo, da ne bo pozneje pritožb, oziroma zahtev po povračilu.

Kmetijska družba za Slovenijo.

Mogoče ne bo pa odveč, če opozorimo pri tej priliki na neprijetne slučaje, na katere smo sicer že pravočasno mislili in ki se žalibog že dogajajo, da se namreč pojavljajo nevestneži, ki potvarjajo letošnjo božjo kapljico s tem, da mešajo med vinski mošt sadjevca, posebno sladkega hruševca. To je pač največje zlo, ki ga more le kak propali človek zagrešiti. Cena novemu vinu je, oziroma bo vsestransko zadovoljiva in zato zasluži vsakdo, ki letošnji pridelek na ta način kvari in poštene kupce slepari, najstrožjo, po zakonih predpisano kazen. — Zato upamo, da bodo vsi merodajni faktorji takim, dobro ime kvarečim producentom in prodajalcem, živo na prste stopili.

Zahtevajte rajši višjo ceno, a nudite vedno le pristno blago.

Višji kletarski nadzornik:

Fr. Gombač, Ljubljana.

Kako je pravilno zatirati trtno plesnobo.*)

Letos so nekateri vinogradniki zatirali oidij na grozdju s tem, da so grozdje umivali z apneno brozgo, ki so ji pridajali pol %, soli. Apno je moralo biti sveže, žgano in ugašeno. Uspehi so vidni in dobri. Poskušal sem tudi sam nazadnje s tem sredstvom in opazil, da se grozdje resnično očisti oidija ter plesnoba zabrani za kake tri tedne, posebno če se po umivanju žvepla še škropi z galico. Sedaj nastane vprašanje, ali nima ta apnenosolna brozga slab vpliv na vino, posebno če se mora to sredstvo rabiti še takrat, ko postaja grozdje mehko, kakor letos, ko oidij tudi že mehko grozdje napada. Nekateri pridevajo temu sredstvu še 1/2 %, sode in pravijo, da je učinek še boljši.

Dobro bi bilo, da se to sredstvo preizkusi od večšakov in opazuje učinek ter potem, ako je uspeh dovoljen, izda splošno navodilo za uporabo. Posebno bi bilo ugotoviti, kakšen vpliv ima apno, kakšen sol in soda; nekdo mi je namreč zatrdil, da apno očisti grozdje, ki je napadeno po oidiju, sol in soda pa zabranjujeta, da se glivice takoj zopet ne zaredijo na grozdju; torej apno kot zdravilno, soda in sol pa kot branilno sredstvo.

Op. Uredn. Znan vinogradnik poroča o svojih uspehih pri zatiranju trtno plesnobe in želi, da se o tem izrazijo tudi drugi večšaki. G. Skalický mu pojasni svoje stališče v tem vprašanju.

Dalje mi je nekdo nasvetoval, naj trte po režnji namesto z žvepleno-apneno brozgo, kakor sem to storil letos, mažem z apneno-solno-sodno brozgo. Les kakor grózdje je letos polno oidija ter moram najti sredstva v obrambo. Ker pa ne poznam učinka te zmesi in da trsja ne uničim, vprašam, ali bi bilo to sredstvo priporočljivo.

Ker bo gotovo veliko vinogradnikov zadeva zanimala, bi bilo umestno, da se otvori o tem razprava v „Kmetovalcu“.

Apno, sol in sodo je šteti med domača sredstva proti oidiju ali plesnobi. Apno in soda učinkujeta gotovo nekoliko proti nastopajočemu oidiju, toda ne zadostno. Treba bi bilo umivanje grozdja ž njimi vse-kakor ponavljati vsaj vsak teden. Sol najbrže nima pomena in je tudi trti nevarna, ker jo lahko opali. Ako pade dež, opere sodo in sol takoj, apna ne tako hitro. Če pridejo te snovi v mošt in odtod v vino, izpremene njega okus in sestavino, zato njih raba pri že mehkem grozdju nikakor ni priporočljiva.

Zimsko ali spomladno zatiranje oidija s temi sredstvi je *gotovo brez učinka*. Tako tudi skrajševanje mladik pred zimo in jesenska kop. Slednja pa je priporočljiva, ker zemljo rahlija in zatire zel (plevel) in s tem tudi indirektno omejuje nastop oidija v prihodnjem letu.

Sigurna sredstva proti oidiju so le ona, ki vsebujejo žveplo ali njega spojine.

Sem štejemo: žveplo, natrijev thiosulfat, ki se zove tudi salojidin, in žveplovoapneno brozgo.

Žveplovoapnena brozga se rabi *spomladi*. Trto obrežemo, osnažimo in najboljše dyakrat v enem tednu namažemo z žveplovoapneno brozgo (1 del brozge na 2 do 3 dele vode). Zadnje mazanje naj se vrši malo prej, preden se začno trtni popki napenjati. Žveplovoapnena brozga učinkuje zelo dobro, zatire gotovo na trti prezimujoče trose oidija, a okuženje po trosih izven trte poleti ni izključena, zato tudi mazanje trt samo ne zadostuje, temveč je treba poleg tega še zatirati oidij poleti, in sicer z žveplanjem.

V poletnem času rabimo proti oidiju: 1.) salojidin, ki se ga pridene po 1 kg na 100 litrov galično-apnene škropilne zmesi pri vsakem škropljenju trt proti peronospori v že pripravljeno alkalično brozgo. Učinkuje zelo dobro, ker izločuje žveplovo sokislino, ki je strup za glivo (oidij). Ker na mastnih jagodah tekočina slabo drži, prideneimo škropilni brozgi po 1 do 1½ l mleka na 100 l brozge. Brozga, ki vsebuje baker (galico) in salojidin, učinkuje tedaj proti peronospori in proti oidiju *hkrati*.

2.) Žveplo učinkuje proti oidiju gotovo najbolj gotovo izmed vseh sredstev, a le pod dvema pogojima: prvič, da je zadosti fino zmleto in drugič, da je vreme dovolj toplo in solnčno.

Žveplo naj bo čisto, kar najfineje zmleto, najboljše *ventilirano* (vejano). Vkljub temu, da je vejano žveplo dražje, pride žveplanje vendar ceneje, ker ga gre več na kg kot bolj grobega. Grobo in nečisto žveplo kakor tudi žveplov cvet ne učinkuje zadostno, zato je treba žveplati *pogosteje*.

Z dobrim, čistim in finim žveplom žveplamo trte trikrat na leto, in sicer prvič pred cvetjem, drugič takoj po cvetenju in tretjič sredi julija. Žveplamo vselej za škropljenjem, v suhem in toplem, solnčnem vremenu. Žveplo trosimo vedno le na fino (na tenko), zato je treba dobrega meha.

Žveplo, kot prah, leti pri žveplanju povsod, pride torej tudi med jagode, katerih se tudi bolj prime kakor vsaka tekočina. Že iz tega vzroka je boljše kot vsako drugo, mokro sredstvo. Pozneje žveplamo le po potrebi, to je *takoj*, kakor hitro opazimo, da se je na občutljivih sortah (muškatelcu, portugalki, silvancu itd.) bolezen prikazala.

Ako je takrat slabo, to je oblačno in hladno vreme, v katerem žveplo ne učinkuje, operemo grozdje z apnenim mlekom (2 do 3 kg apna na 100 l vode), kateremu prideneimo še 20 do 25 dek kalijevega hipermanganata. Ta zmes zamôri glivo veliko bolj gotovo kakor apno samo, ker zatira kalijev hipermanganat glive energično; učinkuje pa le zelo kratek čas.

Kdor s temi sredstvi ne obvaruje trt plesnobe, jih z drugimi tudi ne bo, kajti vsa domača sredstva, kakor apno, soda, pepel itd. so gotovo le slabotna nadomestila za prej opisane pripomočke. V izjemnih slučajih, ko navzlic uporabi navedenih sredstev nastopa plesnoba, je temu kriva zemlja, zlasti ako je težka, mokrotna v nizki, zaprti legi, ali pa vrsta (sorta) trt. Tu se je treba posvetovati z veščakom, vinograd iztrebiti (izkrčiti), zemljo osušiti in pravilno nanovo zasaditi s pripravno trtno vrsto. Gnojenje z apnom je v težki zemlji priporočljivo, a ne sme se pogostoma izvajati, ker je ameriška trta občutljiva in obilica apna povzroča pri njej *bledičnost*.

B. Skalický,

višji vinarski nadzornik v Novem mestu.

„Vohavost“, nova bolezen pri mladih prasičih.

Kakor poroča „Wiener landw. Zeitung“, je pred kratkim časom izbruhnila v nekem prasičjem hlevu blizu Dunaja nova bolezen in to pri mladih pujskih. Strokovnjaki visoke šole za poljedelstvo na Dunaju, ki so obobile prasičke preiskali, so krstili to novo bolezen „vohavost“. Ker se je ta bolezen že enkrat pojavila v malih slučajih v Nemčiji, se ji ni do danes pripisovalo nikake važnosti ter se tudi ni natančneje raziskovalo vzrokov, ki imajo za posledico omenjeno bolezen. Vsled tega je živinozdravniška veda danes še popolnoma brez vsakega sredstva zoper to bolezen.

Kot prvo in značilno znamenje bolezní nastopi pri obolelih živalih težko dihanje, ki je v zvezi s prhanjem in piskanjem v nosnicah. Drugi in tretji dan bolezní se opazi, da napadene živali globoko povešajo glavo med sprednjimi nogami in se pričnejo v pravem pomenu besede — prekucavati čez glavo. Ti napadi, ki trajajo navadno pol ure na dan, končajo s tem, da žival obleži v nezavesti. Žival slednjič pogine v teku enega tedna.

Natančnejše preiskave so dognale, da nastopi pri tej bolezní močno vnetje možganovih kožic, nosnih žleznatih kož in otekline v vratu. Vnetje možganovih kožic povzroča pritisk na možgane, kar ima bržkone za posledico, nenavadno in čudno prekucavanje obolelih živali. K poginu živali pripomore poleg mrtvouda in polpne oslabelosti tudi zadušenje, kar znači modro-rdeča barva kože na prsih in trebuhu poginjene živali.

Vkljub največji snažnosti hlevov, najpopolnejšemu razkuženju istih in vbrizganju raztopine kalijevega permanganata v nosno votlino, je ostalo vsako zdrav-

ljenje brezuspešno. Povoljno in vidno izboljšanje bolezni je nastopilo šele z odstranitvijo po več tednov ležeče nastilje (pšenične slame), ki je bila napadena po *trdi smetjavosti* (Tilecia tritici), pšenična slama se je nadomestila s čisto in zdravo rženo.

Iz tega sledi, da bo bržkone kal bolezni iskati v slabi in nezdravi nastelji, kar naj bo obenem vsem prasičerejem opomin, da bolj pazijo na zdravo in čisto nastiljo v svinjarih.

Omenjena bolezen napada le pujske v starosti do 4 mesecev, dočim ostanejo neprizadeti starejši in mlajši čvrsti in drugače zdravi mladiči. Mogoče je tudi, da je ta bolezen vzrok, da svinje večkrat zvržejo in da eno uro po skotitvi mladiči brez vsakih vidnih znakov poginejo.

Ciril Prijatelj.

Kako bi bilo preprečiti pogin prasičev?

Vsakemu je znano, da si ljudje, ki trpe na slabem prebavljanju, posebno na zaprtju, pomagajo s tem, da si v lekarni nabavijo ricinovo olje, grenko sol, purger, alojeve kroglice itd., ta zdravila uživajo in si ž njimi popravijo svoj bolni želodec.

Ogromno število prasičev pogine na tem, da pri zaprtju — zapečenju — ni o pravem času gotovo učinkujočih zdravil pri roki, s katerimi bi se dalo preprečiti marsikatero bolezen, če se ž njimi olajša odhod blata in razkužitev črev. Znano je, da naši prasiči niso ravno navajeni na snažnost, vsled česar imajo v črevih vedno nebrojno število bolezenskih kali — mikrobov — bakterijev —, ki pri dani priložnosti nenadoma povzročijo bolezen. Kakor pri človeku, ravnotako je treba tudi pri prasičih skrbeti za to, da se vrši odhod blata naravno in primerno lahko, pri čemer moramo vedno paziti, da ne prezremo morebitnega zaprtja.

Živinozdravnik ni vedno pri rokah, da bi mogel nuditi pomoč o pravem času. Iz tega razloga se priporoča v korist te vrste živali in posebno ljudskega blagostanja, da se v prasičereji vpeljejo zdravila, ki hitro in izvrstno učinkujejo: kakor n. pr. *kalomel*, ki ga jaz iz lastne izkušnje kot živinorejec zelo upoštevam in priporočam kot edino in najbolj učinkujoče zdravilo, oziroma razkužljivo črevesno sredstvo, ki je posebno važno v začetku prasičjih bolezni.

To zdravilo se sme oddajati edinole proti živinozdravniškemu receptu. Živinozdravniška pomoč je pa le redkokdaj pravočasno pri rokah, vsaka zamuda pa bi imela lahko zle posledice v kvar živali in je vsled tega nujno priporočati, da se dovoli prosto prodajo kalomela po lekarnah. Z ozirom na izredno važnost tega zdravila pri zaprtju — zapečenju — pri prasičih je to dovoljenje zadostno utemeljeno.

To zdravilo se naj prosto prodaja v lekarnah, odmerjeno v praških in označeno s poukom glede uporabe. Najprimernejša količina je za prasiče do 30 kg teže 1 gram, od 30 do 60 kg teže 2 grama, od 60 do 90 kg 3 grame in čez 90 kg teže 4 grame. Te količine sem jaz v svoji prasičereji po navodilu živinozdravnika uporabljal z izvrstnim uspehom in brez vsakih slabih posledic za žival. Rabi se to zdravilo na ta način, da se zgnete s surovim maslom, kruhom ali kuhanim krompirjem, ter z leseno kuhanci podobno lopatico porine prasiču na jezik, da je požre. Pri tem je paziti, da žival zdravila ne zvrže iz rilca.

Mogoče bodo živinozdravniki, boječ se za prikrajšanje svojega zaslužka, oporekali temu predlogu; temu nasproti je treba pa opozarjati na veliko korist, ki bi jo imela prasičereja od tega, če bo imel prasičerejec to zdravilo vedno pri rokah in mu bo omogočeno v neštetihih slučajih rešiti žival pred gotovim poginom. Kako velikega pomena je pa to za posestnike prasičev, kakor sploh za celokupno prasičerejo, ni treba tega posebej povdarjati. Če se še danes po lekarnah dobijo najrazličnejše kapljice in praški za prasiče brez vsakega recepta, četudi so vsa ta zdravila navadno brez najmanjšega učinka ter povzročajo le zavlačenje bolezni in nepotrebne izdatke, zakaj se ne bi mogel prosto prodajati tudi kalomel, ki je res učinkovit?

Končno bi tudi priporočal, da si da vsak živinorejec svoje prasiče, kakortudi druge živali rezati — skopiti — le od živinozdravnika in ne, kakor je še danes navada, od neizkušenih in v higijeničnem oziru popolnoma nezanesljivih lajkov. To priporočam iz lastne izkušnje, ker, odkar dajem svojo živino rezati od izkušenega živinozdravnika, nisem še imel nobene izgube, pa tudi nobene neprijetnosti v tem pogledu.

Ekonom.

VPRAŠANJA in ODGOVORI.

Na vsa kmetijsko - gospodarska vprašanja ki dohajajo na Kmetijsko družbo za Slovenijo ali na uredništvo „Kmetovalca“, se načelno odgovarja le v „Kmetovalcu“. Odgovori, ki so splošno poučni, se vrste med „Vprašanja in odgovore“, na ostala vprašanja se pa odgovarja pisмено, če je priložena znamka za odgovor. Odgovarja se edinole na vprašanja, ki so podpisana s celim imenom brezimna vprašanja ali taka, ki so zaznamovana le s začetnimi črkami, se vržejo v koš. V „Kmetovalcu“ se pri vprašanju nikdar ne natane vprašaničevega imena, ampak vedno le pričetne črke imena in kraja. Redno se v vsaki številki odgovori le na tista vprašanja, ki so prišla vsaj 4 dni pred izdajo lista; na pozneje došla vprašanja se odgovori v prihodnji številki. *Kdor takoj želi odgovora na kako kmetijsko - gospodarsko vprašanje, mora priložiti znamko za odgovor. Na vprašanja, ki niso kmetijsko - gospodarska, se ne odgovarja v „Kmetovalcu“, ampak le pisмено, če so pisnu priložene 4 K v znamkah kot prispevek k družbenemu pokojninskemu zakladu. Zadnje slovi velja za pravne odgovore, ki seveda morejo biti le splošne vsebine, kajti uredništvo ne more poznati vseh, včasih zelo važnih okoliščin in zato za take odgovore ne prevzame nikakega jamstva.*

Vprašanje 80. Letošnje leto sem vsejal zrnje od enega storža rdeče koruze, ki sem ga dobil od nekega koroškega kmetovalca. To koruzo sem sejal popolnoma zase, tako da se ni mogla skrižati z rumeno koruzo. Na veliko začudenje pa sem pridelal storže, na katerih je rumeno, rdečkasto in zelenkasto-modro oziroma črno zrnje. **Kaj je vzrok, da je iz rdeče koruze zrastle koruza, ki ima storže z rumenimi, rdečkastimi in zelenkasto-črnimi zrnji?** (G. J. v B.)

Odgovor: Koruzna rastlina ima moške in ženske cvete. Prvi se tvorijo na vrhu koruzne rastline, drugi pa na stebli, in sicer za listi. Oploditev se vrši na ta način, da se prah moških cvetov prenese na brazdo ženskih cvetov, torej na tiste lase, ki vise iz ženskih cvetov. Dotični kmetovalec, od katerega ste dobili imenovano rdečo koruzo, je mogoče res lansko leto vsejal rdečo koruzo in pridelal zopet rdečo koruzo, ista pa se je vsekakor skrižala z rumeno koruzo. Letošnje le-o, to je v drugi generaciji, pa je nastala delitev od staršev podedovanih barv po Mendelovem zakonu, in sicer na ta način, da so se pojavili koruzni storži z zrnji imenovanih barv. V slučaju, da bi prihodnje leto vsejali zopet zrnje od letošnjega pridelka, potem bi vsled ponovnega križanja pridelali zopet storže z rumenimi, rdečkastimi, zelenkastimi, zelenkasto-modrimi in zelenkasto-črnimi zrnji. T.

Vprašanje 81. Na svoji njivi sem v razdalji kakih 100 m vsejal dve koruzni zrnji, iz katerih sta se mogočno razvili obe rastlini in nastavili vsekakor normalno oboji cvet. Ko sem sedaj pregledal storže, sem zapazil, da se na istih nahaja le par zrn, dočim je ostalo drugo zrnje nerazvito. **Zakaj je moja koruza slabo obrodila?** (H. K. v M.)

Odgovor: Koruzo je sejati vedno tako, da so posamezne rastline v neposredni bližini druga poleg druge, kajti pripomniti je, da se koruzna rastlina z lastnim prahom le slabo ali pa sploh ne oplodi. Glede oploditve koruzne rastline prečitajte vprašanje št. 80, kar se je zgodilo tudi v vašem slučaju, ker ste sejali rastline v preveliki razdalji eno od druge. Pripomniti torej je, da je pri koruzi sejati vedno več rastlin drugo poleg druge, ker je le na ta način zajamčena popolna oploditev, kajti večkrat se dogodi, da se moški cveti vsled vremenskih razmer razcveto pozneje, kakor pa ženski. Oploditev teh je mogoča torej le na ta način, da se prah moških cvetov, ki so v tem času razviti, prenese potom vetra na imenovane ženske cvete. T.

Vprašanje 82. Naredba o trošarini povzroča med našim ljudstvom veliko razburjenje, kajti užitninski uradi smatrajo tudi petiot za ono pijačo, ki je podvržena trošarini. **All je petiot resnično podvržen trošarini?** (R. B. v T.)

Odgovor: Petiot ni podvržen trošarini in veljajo glede proizvodnje te domače pijače ista določila kakor preje. V slučaju, da bi užitninski uradniki tudi od te pijače zahtevali trošarino, je tozadevno takoj vložiti pritožbo pri nadzorništvu državne užitnine. Opomniti je nadalje, da so poleg petiota oproščeni od trošarine tudi vino, vinski mošt, sadno vino in sadni mošt lastnega pridelka, ki se uporabljajo za lastno hišno potrebo in za delavstvo, zaposleno v kmetijskem obratu. Količino slednje imenovanih, trošarine prostih pijač določi, sporazumno s kmetovalcem, pristojni užitninski urad, oziraje se pri tem na število rodbinskih udov in na obseg kmetijskega obrata. Pravilnik za izvršitev določil o trošarini na vino, mošt in sadno vino je objavljen v št. 107. Uradnega lista z dne 17. septembra t. l. in delni ponatis tega je priobčen tudi v št. 18. «Kmetovalca». T.

KMETIJSKE NOVICE.

Tobačni izvleček za pokončevanje škodljivcev na sadnem drevju. Kmetijska družba je prevzela nabavo tobačnega izvlečka, za pokončevanje listnih uši in drugih škodljivcev na sadnem drevju in ga bo oddajala podružnicam in sadjerejcem v posodah po 50 kg, ki stanejo 100 dinarjev ali 400 K. Tobačna tvornica ne more oddajati tega sredstva v manjših količinah, ker ni dobiti za to primernih posod. Priporoča se podružnicam in posameznim kmetovalcem, da si naročijo to blago skupno v navedenih posodah po 50 kg in ga potem razdelijo med kmetovalce, pri čemer morajo ti sami skrbeti za manjšo posodo.

Mineralni fosfati v Maroku. Glasom časopisa «L'Oeuvre», se je našlo v Maroku, in sicer v El Boroudy, Qued Zem med Casablanca-Marrakes, velika ležišča mineralnih fosfatov v izmeri do 100 km in v debelini 7 do 8 m, kar je za kmetijstvo zelo velikega pomena, ker je upati, da bodo te velikanske zaloge vplivale na znižanje cen mineralnih superfosfatov.

Sirovi sladkor. Nekatere gospodnje menijo, da je rjavkasti sirovi sladkor zdravju škodljiv. K temu je pripomniti, da je sirovi sladkor istotako uporaben kakor čiščeni ali rafinirani sladkor in ima tudi isto hranilno vrednost. Poleg organskih snovi vsebuje prvi tudi še malo količino za telo zelo važnih mineralnih snovi, ki se sicer v čiščenem sladkorju ne nahajajo. Sladkorne tvornice opuščajo čiščenje ali rafiniranje sladkorja, ker se tozadevno uporabi veliko premoga, kar bi ceno sladkorju seveda znatno dvignilo.

Popis živine in vozil. Po naredbi vojnega ministristva se prične nadaljevanje ukinjenega popisa živine in vozil s 14. oktobrom 1920. Za ta popis so izdelane deloma izpremenjene odredbe, ki upoštevajo izražene želje ljudstva. Žigovanje živine je odpravljeno. Popis se vrši po možnosti v vsaki občini posebej, tako da pride popisovalna komisija v vsako večjo občino; samo za male občine se bo živina popisovala na odrejenem skupnem zbirališču. Poskrbelo se bo, da bo vsak obvezanec opravil popis čimprej. Popis je potreben v svrhu vojaške razvidnosti, da na ta način dobe vojaška oblastva pregled o živini in vozilih, ki bi se v slučaju mobilizacije mogla uporabiti v vojaške namene. Popis se torej vrši le v to svrhu in se pri tem ne bo odvzelo ničesar.

Elektrika v kmetijstvu. Na veleposestvih v Franciji so se v zadnjem času delali razni poskusi glede uporabe elektrike kot gonilne moči pri oranju. Glasom časopisa «Revue de l'ingenieur» se je tozadevno uporabljal vrteči tok z 5000 voltov. Plug se je pomikal s hitrostjo 2 m v sekundi in se je v eni uri preoralo

pri 15 cm globokem oranju	1 ha
» 22—25 cm globokem oranju	0.8 »
» 40 cm globokem oranju	0.6 »

Na podlagi natančne kalkulacije se je prišlo do zaključka, da stane oranje 1 ha pri uporabi elektrike 93.75 frankov, pri uporabi parne moči 108 frankov in pri uporabi živine 153.20 frankov. Oranje z uporabo elektrike kot gonilne moči se torej rentira le na veleposestvih, kjer je v bližini vodna moč.

URADNE VESTI

Kmetijske družbe za Slovenijo.

Seja glavnega odbora dne 16. sept. 1920.

(Dalje.)

G. Hočvar je omenil, da tozadevno osebnost lahko posreduje pri kmetovalcih v okolici Strug, kjer imajo dovolj prvovrstnega fižola za seme. — Poročilo tajništva je odobrilo.

Zadeve družbenega uradništva. Na zadnji odboru se je določil poseben odsek, ki je imel nalogo proučiti vprašanje glede ureditve plač družbenega uradništva. Ta je sklenil uvrstiti družbene uradnike v njihovi študijam in poslovanju odgovarjajoče kategorije in izenačiti plače približno s plačami državnih uradnikov. Glavni odbor je potrdil predlog tega odseka.

Sodelovanje Kmetijske družbe s Srbskim poljoprivrednim društvom. V imenu Srbskega poljoprivrednega društva se je zglašil pri družbi podpredsednik imenovanega društva z namenom, da se sklene med obema korporaci-

cijama sporazum glede vzajemnega delovanja v svrhu pospeševanja kmetijstva in rešenja agrarnih vprašanj. Tozadeven sporazum se je dosegel, kar je glavni odbor z zadoščenjem odobril.

Slučajnosti. Z ozirom na to, da so v zadnjem času zahtevali prepise imenikov udov ne le načelnštva, temveč tudi posamezni udje, se je sklenilo, da se bo v bodoče dajalo prepise imenikov le načelnštvom kmetijskih podružnic in odbornikom Kmetijske družbe.

Prošnji *konjerejskega odseka 1.*, da naj družba izdaja »Konjerejca« kot samostojni list, se ne more ugoditi, ker je cena tisku in papirju previsoka.

Rešitev *prošnje konjerejskega odseka 2.*, da Kmetijska družba plača potnino odbornikom, ki se udeležijo odborovih sej, se je zaenkrat odložila.

Odbor je sklenil, naprositi kmetijsko ministrstvo za primerno podporo za izdajanje »Kmetovalca«, kajti tozadevni stroški se ne morejo kriti s sedanjo udnino, ki jo družba prejema od svojih udov.

Predlog, da si družba skuša pridobiti v svojo last stavbno parcelo, na kateri stoji del družbenega skladišča, se je odobril.

Prošnji »Dirkalnega društva v Mariboru« za primerno podporo za svoje dike, se ni moglo ugoditi, ker družba nima tozadevno nikakega fonda. Istotako se je zavrnila *prošnja Slovenske dijaške zadruge v Pragi in v Brnu* za denarno podporo za njih menze.

Prošnji »Akademskega gospodarskega kluba v Zagrebu« za primerno podporo za nakup knjig, se je ugodilo ter tozadevno dovolila vsota 1000 K in se je sklenilo temu klubu pokloniti nekaj knjig iz družbene kmetijske knjižnice.

Glavni odbor je nadalje sklenil, da je točko 6. § 31. družbenih pravil, ki se glasi: »Število udov, ki je merodajno za volitev zastopnikov, se ravna po številu onih podružničnih udov, ki so plačali svojo udnino do 30. junija tistega leta, ko je družbeni občni zbor sklican«, tako razumeti, da imajo pravico pravih udov, t. j. udeležiti se zborovanj podružnic, na njih glasovati, voliti in biti voljeni le tisti udje, ki so plačali udnino do 30. junija t. l. Po tem dnevu pristovši udje nimajo teh pravic.

Sprejem novih udov. Glavni odbor je sklenil, da bosta novopriprazene ude kontrolirala g. dr. Verstovšek za Štajersko in g. Černe za Kranjsko. Na podlagi njihovega poročila se jih bo sprejelo v prihodnji odborovi seji.

G. Hladnik je vprašal, kaj se je ukrenilo glede znižanja carine, in sicer one za izvoz, kakor tudi za uvoz raznih kmetijskih potrebščin in pridelkov.

G. predsednik je pojasnil, da se je v tem oziru od strani družbe, kakor tudi od strani poverjenštva za kmetijstvo napravilo na razna ministrstva v Beogradu že več vlog, na katere še do danes ni nikake rešitve. Pred tednom pa se je napotila v Beograd deputacija, sestojeca iz uradnikov poverjenštva za kmetijstvo in zastopnikov kmetijskih korporacij, ki je glede olajšav izvoza konj, govede, prasičev, sadja in čebelarških produktov dosegla baje vse, kar je zahtevala.

Ker se nihče več ni oglasil k besedi, je zaključil g. predsednik sejo ob pol dveh popoldne.

Kmetijska družba za Slovenijo.

Vabila

k občnim zborom podružnic Kmet. družbe za Slovenijo.*)

SPORED:

1. Točke 1. — 5. po § 31. družbenih pravil.
2. Volitev podružničnih zastopnikov za občni zbor Kmetijske družbe za Slovenijo.
3. Slučajnosti.

Vel. Lašče, v nedeljo, 31. oktobra 1920. po prvi sv. maši v »Zadružnem domu«

Brezovica, v nedeljo, 14. novembra 1920. ob treh popoldne v »Katoliškem domu«;

Pernice, p. Muta, v nedeljo, 31. oktobra 1920. ob enajstih popoldne v šoli;

Zdole, v nedeljo, 31. oktobra 1920. ob devetih popoldne v šoli v Zdolah;

Tuhinjska dolina, v nedeljo, 31. oktobra 1920. po deseti sv. maši pri g. Jerneju Kaduncu pod »Zavašniku« v Zgornjem Tuhinju;

Trbovlje, v nedeljo, 15. novembra 1920. po prvi sv. maši v trboveljski šoli;

Gorje, v nedeljo, 31. oktobra 1920. ob treh popoldne v dvorani v Gorjah;

Višnja gora, v torek, 2. novembra 1920. ob devetih popoldne v društveni dvorani;

Stara Fužina, v nedeljo, 31. oktobra 1920. ob polosmih zjutraj v prostorih širarne v Podstudoru;

Sv. Trojica nad Cerknico, v nedeljo, 7. novembra 1920. ob treh popoldne v hiši načelnika;

Braslovče, v nedeljo, 31. oktobra 1920. ob treh popoldne v šoli v Braslovčah;

Barje, v nedeljo, 31. oktobra 1920. ob dveh popoldne v šoli na Barju;

Čermošnjice, v torek, 2. novembra 1920. ob desetih popoldne v šoli;

Št. Vid pri Stični, v nedeljo, 31. oktobra 1920. ob polosmih zjutraj pod kaplanijo;

Dolenjavas pri Ribnici, v nedeljo, 31. oktobra 1920. ob polosmih popoldne v šoli (v I. razredu);

Železniki, v nedeljo, 31. oktobra 1920. ob štirih popoldne v Thalerjevi gostilni v Železnikih;

Šmarje pri Jelšah, v nedeljo, 31. oktobra 1920. ob devetih popoldne v občinski pisarni v Šmarjah;

Artiče, v nedeljo, 31. oktobra 1920. ob enajstih v šoli;

Horjul, v nedeljo, 31. oktobra 1920. ob treh popoldne v mežnarji v Horjulu;

Črešnjevec, p. Slov. Bistrica, v nedeljo, 31. oktobra 1920. po jutranji maši v šoli.

Splošna opomba: Če kak občni zbor ob določenem času ne bo sklepčen, vršil se bo pol ure pozneje drugi, ki bo sklepal ob vsakem številu navzočih udov.

*) Uredništvo »Kmetovalca« mora imeti najmanj pet dni pred izidom dotične številke lista v rokah vabilo podružnice, če naj bo to objavljeno v tisti številki.

Ponudniki in kupci plemenske živine.

(Pod tem naslovom Kmetijska družba za Slovenijo odalej naprej redno objavlja vse one lastnike plemenske živine, ki so pri volji plemensko živino prodati in vse one kmetovalce, ki jo želijo kupiti, a čemur je dana prilika prodajalcem in kupcem stopiti v stik in tako poskrbeti za zamenjavo plemenske živine. Priglašati je nakup in ponudbo vseh vrst moških in ženskih plemenskih živali ter naj vsak priglasilec natančno prijavljuje vrsto domače živali, njen spol, pasmo, starost, število itd.)

Kupi se:

Molzne krave, montafonske pasme, kupi Franc Pirc, Studenec št. 1., p. Dev. Marija v Polju.

Naprodaj so:

20 telic in 4 bikce, algaške pasme, 1—2 leti stare preda Oskrbništvo Freudenau, p. Apače, Štajersko.

Uradno glasilo Samostojnega konjerejskega odseka Slov. kmetijske družbe v Ljubljani.

Uredniška priloga 19. štev. „Kmetovalca“ 1. 1920.

Letošnji pregled konjereje.

Sestavila se je, kakor vsako leto, statistika plemenilne dobe, katero se bo objavilo v „Konjerejcu“.

Razvidi se po statistiki, da je ostala konjereja vrč ali manj na isti stopnji, kakor leta 1919. — Mogoče, da je na Dolenjskem za nekaj odstotkov padla, v ljutomerskem okraju pa napredovala.

Zelo se je obneslo nastaviti žrebce v Črnomlju, kjer dosedaj sploh ni bilo govora o konjereji. Vzrok je bil, da bi morali posestniki peljati kobile 4 do 5 ur daleč na plemenilno postajo v Novo mesto.

Krasna je konjereja toplokrvnega konja v Šentjernejem in Ljutomerskem okraju, mrzlokrvnega pa v Savinski dolini in na Gorenjskem. Mislim, da lahko tekmuje ta konjereja z vsako drugo in je poglavitno, da si jo ohranimo tako, kakršna je. Le na Gorenjskem bi bilo morebiti v prid gospodarskim potrebam, da se nastavi žrebce nižjega in širakejšega života.

Nove kraje je pridobila naša konjereja s Prekmurjem in s Koroško.

V Prekmurju je Ogrska zelo pospeševala konjerejo z nastavitvijo prvovrstnih žrebcev. Posestniki sami si pa tudi veliko žrebcev vzgoje ali pa jih kupijo in puste licencirati. To bi bilo tudi pri nas zelo priporočati, ker država ne more toliko prvovrstnih žrebcev nakupiti, kolikor bi se jih potrebovalo.

Mnogo državnih žrebcev pri nas gotovo ni prvovrstnih; to pa vsled tega, ker je Nem. Avstrija pobrala po prevratu vse dobre žrebce, nam pa le to pustila, kar ni mogla rabiti za svoje pokrajine. Tega se ne da naenkrat popraviti, ker bi to stalo milijone in bi bilo tudi težko dobiti toliko res dobrih žrebcev. Veliko se je pa vendarle naredilo v tem oziru, saj je poverjenišvo kupilo leta 1919. 58 žrebcev, leta 1920. dosedaj 5 žrebcev in jih bo kupilo še približno 15.

Da si zagotovimo potrebnih žrebcev, da ostane naš denar v domovini in se podpira naše konjereje, je poverjenišvo ustanovilo leta 1919. žrebetišče z 20 mrzlokrvnimi žrebčki; letos pa se je nakupilo 32 žrebčkov. Upati je, da bo žrebetišče vzredilo vsaj deloma potrebne žrebce.

Kar se tiče Koroške, se povsod vidi, da manjka pravega sistema v konjereji; posebno pa glede toplokrvnega konja. Le v Grabšteinskem okraju imajo res dobrega enakomernega toplokrvnega konja. V drugih krajih se je pa napravila kmetu ogromna škoda z oldenburžanom, ki nikakor ne odgovarja tamošnjim gospodarskim zahtevam. — Konj je visok, telo težko, noge šibke; v splošnem mehkužen konj.

Premalo razumevanja se še najde pri izbiri žrebcev. Nekateri so zadovoljni s tem, da se le kobila ubreji, neglede na to, ali je žrebec primeren kobili ali ne. Vseh napak žrebec ne bo popravil, da pa ima veliko žrebcev možnost, svoje lastnosti podedovati, se jih pa lahko zasleduje pri premovanjih na pr. Favorit, Vasein, Bravo, Beno-Brillant in drugi.

Velika napaka tudi je, da hrepene kmetje v krajih, kjer se goji najlepši toplokrvni konj, po težkih,

močnih konjih in mislijo, da bodo to s tem dosegli, če vodijo svoje toplokrvne kobile k mrzlokrvnim žrebcem. Rezultat je — križarec.

Posledice križanja se ne bo videlo pri prvem zarocu, večkrat bo ta izvrsten, ampak kaj nastane iz tega, se nikdar ne ve; dognano pa je, da dobe potomci po križancih od leta do leta bolj slabe in tenke kosti. Zato ni priporočljivo rabiti križance za plemo. Dober konjerejec bo rabil za plemo le prvovrstne živali enake oblike. Če ima enkrat dobro kobilo v hlevu, je ne bo prodal za nobeden denar, ker ima vedno upanje, da mu da dobra kobila, oplemenjena z dobrim žrebcom, lepo žrebe.

Velikansko škodo delajo po deželi zakotni žrebci. Najboljši dokaz njihove ničvrednosti je, da jih posestniki sami spoznajo kot nesposobne, ter jih ne pripelejo k licencovanju, četudi dobe licencovani vendar precej visoke doklade.

Čuditi se je le, da dobri konjerejci že iz ljubezni do konjereje ne naznanijo takih ljudij, ki delajo s plemenjenjem teh ničvrednih plemenjakov škodo splošni konjereji.

Veliko škodo konjereji je, da nekateri oskrbniki žrebcev nimajo pravega zmisla za državno imetje in za konjerejo. Oni so mnenja, da so prevzeli žrebca le za to, da napravijo z njim dobiček, izrabljajo ga za „furanje“, ne pomislijo pa, da s težkim delom in še nezadostno krmo krajšajo plodovitost žrebca in s tem kvarijo konjerejo dotičnega okraja. — Konjerejci bi morali v tem oziru sami nadzorovati žrebce in pravčasno naznaniti nedostatke. Če je enkrat žrebec zdelan in ga končno odvzame žrebčarna, je treba nekaj mesecev, da se ga popravi, preden ga je mogoče zopet oddati kakemu oskrbniku.

Da se dobi boljši pregled o plemenilni sposobnosti žrebcev, navedeni so v statistiki tudi skoki, ker pri končni presoji posameznih žrebcev ni samo mero-dajno število kobil, ki jih žrebec naskoči, marveč razvidimo njegovo plodovitost šele iz števila skokov, ki jih je potreboval, da je oplodil kobilo.

Po statistiki je bilo leta 1919. za-	
skočenih	12.829 kobil
Od teh se je ubrejilo	6.914 „
Od ubrejenih kobil je žrebetilo le	5.464 „
Poginilo pa je še	842 žreb.

Da je več ko $\frac{1}{5}$ žrebet poginilo, ni ravno dobro znamenje za konjerejce. Mislim, da ne bom rekel nič napačnega, če pravim, da večina žrebet pogine vsled nesnage v hlevu in pri porodu.

Statistika nam pove, da se ubreji primeroma le malo kobil, in da mora konjerejec z vso marljivostjo paziti na žrebetne kobile pri porodu in potem še bolj na žrebeta sama.

Ena največjih napak je, da se žrebeta še premalo izprehodijo. Držanje žrebet v hlevu, so povzročili konjski mešetarji. Žrebeta, ki stoje vedno v hlevu, postanejo vampasta, zdijo se bolj izrastla in se jih vsled tega laže proda; za domačo rabo pa tako žrebe

ne bo. Konji, ki jih imamo vedno v hlevu, so mehu-kužni, nerodni, ne znajo hoditi, dobe tedaj kaj hitro kostne izrastke in druge bolezni.

Nadalje še eno: Kmet ne štedi s senom pri žrebetih, velika napaka pa je, da poklada seno v jasli; žrebe se spenja po senu in posledica je — pošnjen hrbet. Tak hrbet pa kvari najlepšega konja in taki konji tudi niso tako porabni za gospodarska dela kakor oni z ravnim hrbtom. Gare bi se morale odstraniti iz vseh hlevov, kjer stoje mladi konji.

Zelo škoduje konjereji, da je toliko kobil bolnih na mehurčkastem izpuščaju. Take kobile navadno zvržejo. — Ker se ta bolezen, če je že stara, ne vidi na sramnici, okuži kobila pri plemenjenju tudi žrebca. Letos je bilo 26 okuženih žrebcev.

Če oskrbnik žrebca ali postajevodja ne pazi in pusti okuženega žrebca še plemeniti, okuži s tem toliko in toliko kobil. Svetovati je le konjerejcem, da pregledajo svoje kobile in jih puste zdraviti, če se pojavi ta bolezen.

Konjerejec naj vedno gleda, kaj dela njegov sosed; dobro naj posnema, slabo pa opusti. Vedno naj čita poučljive knjige; mnogo bo tam našel dobrega in izvedljivega.

Priporočati je vsakemu, ki se peča s konjerejo, da čita „Konjerejca“ in priporočam eno najboljših knjig „Sosea Razumnika konjereja“.

Zelo bi bilo v prid konjereje, če bi se v celi deželi organizirala konjerejska društva, katera bi si sama napravila statistiko o konjereji v svojem kraju, ki bi imela vknjižene prvovrstne kobile.

Okrožni vodje so letos začeli s popisovanjem prvovrstnih kobil in žrebcev v Sloveniji; mišljeno je to kot temelj rodovnih knjig. Statistiko je bilo mogoče sestaviti le na podlagi poročil okrožnih vodij, ki so svojo službo najmarljivejše opravljali. Vsi podatki, ki so zabilježeni, morabiti ne odgovarjajo faktičnemu staležu, ker se le ta vedno izpreminja, gotovo pa je, da bomo sčasom imeli res podatke ne le števila konj, marveč tudi kakovosti, če bodo okrožni vodje izpolnjevali popis konj tudi v znanost.

Upam, da bodo konjerejci prebirali statistiko, ker le ona nam pove v koliko napreduje ali nazaduje konjereja.

Ravnikar, podpolkovnik.

Letošnje ogledovanje in premovanje konj v območju konjerejskega odseka št. 1. Kmetijske družbe za Slovenijo.

Konjerejski odsek št. 1. je priredil letos ogledovanje in premovanje konj v 12 krajih ter pregledal in precenil pretežno večino konjskega plemenskega materiala v svojem delokrogu.

Premovalna komisija je bila sestavljena sledeče: Kot zastopnik vlade g. poverjenik Jakob Jan, pri vseh premovanjih, izvzemši Ribnico in Trebnje, ter predstojnik pododseka za konjerejo pri poverjeništvu za kmetijstvo g. žzdr. Franc Černe, pri vseh premovanjih izvzemši Št. Jakob v Rožu in Svetno ves. Kot zastopnik žrebčarne g. podpolkovnik E. Ravnihar, kot živino-zdravnik g. žzdr. Ign. Šlajpah pri premovanjih v Ribnici, Trebnjem, Mokronogu, Št. Jerneju in Mengšu, pri ostalih premovanjih pa g. major vet. Fr. Rebernak. Konjerejski odsek št. 1. je zastopal pri vseh premovanjih, izvzemši

Boh. Bistrico, Lesce in Št. Jakob v Rožu, načelnik odseka g. Franc Zupančič; od udov konjerejskega odseka so bili v komisiji: v Ribnici in v Trebnjem g. Mart. Furlan, v Mokronogu g. J. Selak, v Št. Jerneju gg. J. Selak in J. Bregar, v Škofljici g. J. Žark, v Mengšu in Št. Vidu g. J. Molj, v Kranju gg. Žark in Kristan, v Boh. Bistrici g. Žark, v Lescah gg. Kobentar in Molj, v Št. Jakobu v Rožu in v Svetni vesi gg. Molj in Žark. Pri vseh premovanjih je prisostvoval tudi tajnik konjerejskega odseka št. 1. g. žzdr. L. Tepina.

Podajamo pregled k premovanjem privedenih konj po skupinah in številu konjerejcev, ki so bili deležni priznanj bodisi v tej ali oni obliki. *)

K premovanju privedene konje se je razdelilo v pet skupin, in sicer:

- I. skupina: kobile z žrebeti;
- II. „ 3- in 4-letne kobile;
- III. „ dveletne žrebičice;
- IV. „ enoletne „
- V. „ eno- in dveletni žrebečki.

V splošnem se lahko reče, da je bil k pregledovanju privedeni konjski material zadovoljiv, v nekaterih krajih celo izbiran.

V Ribnici je bilo privedenih razmeroma malo konj. Da ni nastopilo na dan premovanja neugodno, deževno vreme, bi bil prigon brezdvomno številnejši. Med žrebetnimi kobilami so bile po rodu razen ene vse nepoznane, znamenje, da temeljno načelo smotrene konjereje še ni zadostno prodrlo med tamošnje konjerejce. Kakovost pregledanega konjskega materiala je bila sicer vobče zadovoljiva, dasi se je boljše pričakovalo.

Pregled konj v Trebnjem in Mokronogu je pokazal, da so v tem okraju konjerejci na pravem potu. Kakovost konj opravičuje nado, da se konjereja v teh krajih sčasom stavi ob stran oni v Šentjernejskem okolišu. Pri mlajših konjih, zlasti dveletnih, pa se je opazilo, zlasti na hoji, da jim manjka zadostnega gibanja na prostem.

V Št. Jerneju, središču reje toplokrvne pasme, je bil prigon najštevilnejši, dasi je kakovost nekoliko zastajala za lansko. Vendar pa se mora priznati, da je bilo med pregledanimi konji mnogo izbornih, prvovrstnih konj.

Na ogled v Škofljico in Št. Vid, kjer prehaja okoliš toplokrvne pasme v onega mrzlokrvne, je bilo prignanih lepo število konj. V Škofljici so vzbujale posebno pozornost zlasti res lepe plemenske kobile. V Št. Vidu pregledani konjski material sicer po kakovosti ni dosegal onega v Škofljici, pa je bil vendarle zadovoljiv. Žal, da je bila tudi tu, kakor v Ribnici, večina žrebetnih kobil po rodu nepoznana.

V Mengšu in Kranju sta bila prigon, kakor tudi kakovost pregledanih konj, prav dobra. Zlasti lepe so bile žrebitne kobile; tudi dve-, tri- in štiriletne so bile dobre, vendar pa se jim pozna, da so vzrejene večji del v hlevu ter da jim primanjkuje zadostnega gibanja na prostem. V Kranju je predsednik komisije pohvalno omenil, da je bila večina konj nanovo in res mojstrsko podkovana.

Jako številni je bil prigon v Lescah, kakovost pregledanih konj pa je v vsakem oziru dosegala ono v Kranju in Mengšu. V Bohinjski Bistrici je bilo pričakovati številnejšega prigona, pa tudi na pregled prignani konji niso povsem dosegli pričakovanih uspehov. Žrebetne kobile so bile večinoma slabo rejene, pa tudi

*) Pregled gl. na strani 222.

ostalim se je poznalo, da se jih prezgodaj vprega in preoblaga z delom. Posledice te napake so se pa pravzaprav povsod opažale. Dočim so bila enoletna žrebata in dveletne žrebice skoraj brez izjeme prav dobra, se pri tri- in štiriletnih že kažejo vse slabe posledice preuranega vpreganja in pomanjkanja tečnih, močnih krmil, predvsem ovsa.

Koroška obeta, sodeč po konjih, pregledanih v *Št. Jakobu v Rožu* in *Svetni vesi*, v konjereji prav lepe uspehe. Žrebetne kobile ter tri- in štiriletni, so bile v obeh krajih dobre; skrbeti pa bo treba, da dobi Koroška zadostno število primernih žrebcev-plemenjakov.

Vsled sklepa konjerejskega odseka se bodo v bodoče premovali le konji onih konjerejcev, ki so udje konjerejskega odseka. Na to opozarjamo vse konjerejce ter jih pozivamo, da v pričetku prihodnjega leta pravočasno vplačajo itak nizko udnino.

Ob sklepu premovanj je predsednik premovalne komisije nagovoril navzoče konjerejce, jih opozoril na opazene pomanjkljivosti, za vse vrline razstavljenih konj pa jim izrekel priznanje, ter jih bodril k nadaljnjemu uspešnemu delu v prid domače konjereje. Tudi g. poverjenik Jan je ob vsaki priliki povdarjal važnost živinoreje vobče, opozarjal živinorejce na razne ugodnosti, ki jih jim nudi državna uprava v obliki premij, nagrad ter denarnih prispevkov za nabavo plemenjakov, predvsem bikov in merjascev, ter za kraje, kjer se goji kozereja in ovčereja, tudi za nakup plemenskih kozlov in ovnov. Priporočal je zbranim živinorejcem zaupanje do onih uradov in korporacij, ki jim je namen skrbeti za prospek kmetijstva in dobrobit kmeta-živinorejca, predvsem do poverjeništvu za kmetijstvo, Kmetijske družbe in njenega konjerejskega odseka. Danes načeljuje vsaki teh korporacij kmet, in skrb ter zahteva kmata-živinorejca bodi, da mora, kdorkoli bo odslej na čelu eni ali drugi teh korporacij, biti edinole kmet, ki bo imel zmisel in skrb za naloge, ki mu jih tako častno mesto nalaga.

T.

Oves kot krmilo.

Že odnekad velja oves kot eno izmed najboljših krmil, in sicer ne le vsled tega, ker vsebuje obilo hranilnih snovi, temveč predvsem vsled svoje lahke prebavljivosti in zdravstvenega učinka.

Te lastnosti povzročajo tudi, da je oves za nekatere vrste živali, zlasti za mlado živino, plemenjake in konje težko nadomestljivo sredstvo.

Na čem temelji ta zdravstveni učinek, tega se še do danes ni natanko dognalo. Nekateri strokovnjaki domnevajo, da je ta učinek v neposredni zvezi z vsebino beljakovin in s toščo. Dolgo časa se je smatralo tudi palužnino (alkaloid) t. zv. avenin, ki se nahaja v vrhnji vrsti zrnja, kot dotično zdravstveno snov. To snov pa je dokazal edino le kemik Sanson, dočim se drugim strokovnjakom ni posrečilo ugotoviti nikake podobne spojine, vsled česar se domneva, da dotični „avenin“ v ovsu ni navzoč. Ni izključeno, da se nahaja v ovsu kaka palužnina ali alkaloid, mogoče pa je tudi, da povzroča okusnost ovsa, kakor pravi Pott, neka vaniliji podobna snov, ki draži žleze, da proizvajajo obilo prebavilnega soka, vsled česar je prebava ovsa popolnejša.

Izmed dušičnatih snovi, nahajajočih se v ovsu, pride deloma v poštev albumin, in sicer je zastopano 1.2% rastlinskega kleja (gliadina) in 3.6—5.3% legumina (rastlinske sirnine). Poleg tega pa se nahajajo

tudi encimi ali kemične snovi, ki pretvarjajo razne kemične snovi v enostavnejše spojine. Izmed teh je omeniti 1.) encime, ki razkrajajo škrob ali šterko, in 2.) encime, ki razkrajajo beljakovine.

Izmed ogljikovih vodonov (ogljikovih hidratov), zastopanih v ovsu, pride v poštev predvsem škrob, dekstrin in majhna količina sladkorja.

Oves vsebuje nadalje 3.5% rudninskih snovi, v katerih je zastopano $\frac{1}{4}$ fosforove kisline in $\frac{1}{5}$ kalija.

Po Kellnerju vsebuje oves sledeče hranilne snovi: vode 13%, beljakovin 10.3%, toščice 4.8%, ogljikovih vodonov brez vlaknine 58% in vlaknine 10.3%. Smatramo li, da ima koruza polno krmilno vrednost, to je 100, potem ima oves le malo manjšo krmilno vrednost, in sicer 96. Škrobova vrednota ovsa je okroglo 60 kg v q, to se pravi, ako vse hranilne snovi, ki se nahajajo v 100 kg ovsa, preračunimo glede hranilne vrednote na škrob ali šterko, potem enači 100 kg ovsa 60 kg škroba. Škrobova vrednota koruze pa je okroglo 82 kg v 100 kg koruze.

Primerjamo li nadalje oves glede vsebine toščice z drugimi žitnimi zrnji, vidimo, da ima prvi razmeroma največ toščice.

Tolšča v žitnih zrnih:

oves	4.8%
ječmen	2.1%
pšenica	1.9%
rž	1.7%

Izmed hranilnih snovi ovsa, vsebujočega okroglo 12%, prebavi

konj		ovca	
organskih snovi	51%,	organskih snovi	56%,
in sicer:		in sicer:	
beljakovine	8%	beljakovine	7%
toščice	3.2%	toščice	3.7%
vlaknine	0.7%	vlaknine	4.5%
ostalih ogljikovih vodonov	38%	ostalih ogljikovih vodonov	40%

Pri krmljenju z ovsom je mnogo odvisno od kakovosti istega in od načina priprave tega krmila. Z ozirom na to, da se redno pojavljajo vprašanja, če se more sveži oves, to je oves, ki se še ni izpotil, pokladati brez škodljivih posledic, je omeniti sledeče: Tak oves je baje manj prebavljiv, kakor pa izpoteni in povzroča tudi razne bolezni. Toda take važne izpremembe v hranilnih snoveh med svežim in izpotenim ovsom se opaža le tedaj, ako vsebuje prvi razmeroma obilo vlage, Oves, ki je bil spravljen pod ugodnimi pogoji, se lahko brez vsakih škodljivih posledic uporablja tudi svež kot krmilo. V primeru, da je sveži oves slabe kakovosti je vsekakor potrebno, da ga pred krmljenjem dobro posušimo in ga pokladamo živini v manjši količini, mešanega z drugimi krmili.

Glede najprimernejše oblike, v kateri naj se poklada oves, so danes razširjena razna mnenja. Wellman zastopa stališče, da 3 kg zmečkanega ovsa enači glede hranilnega učinka 4 kg celega ovsa. Na podlag krmilnih poizkusov se je prišlo tudi do spoznanja, da je oves tem lažje prebavljiv, čim bolj je razdrobljen.

Važno je tudi dejstvo, ki sta ga na podlagi poizkusov dokazala Weiske in Morgen, da povzroča daljšo dobo trajajoče krmljenje s samim ovsom pogin živali. Kot vzrok imenovanega škodljivega učinka se

navajajo kisline (žveplova in fosforova), ki se tvorijo pri razkrajanju beljakovin. Ta škodljivi učinek pa se omeji, ako se poklada pri krmljenju tudi primerna količina jedilne sode ali pa apna. Iz navedenega sledi, da ni priporočljivo pokladati živini oves v večji količini.

Mokri, zatohli in vzklili oves se mora pred pokladanjem posušiti. Oves, ki je postal vsled nepravilnega ravnanja in toplote, ki se tvori pri potenju, rjavkast, vsebuje razmeroma manj hranilnih snovi, kakor pa navadno suhi oves, drugače pa je vendar dobro uporabljen. Priporoča se, da se ga pred pokladanjem dobro prezrači.

Oves je torej krmilo, ki stoji izmed žitnega zrnja na prvem mestu; po krmljenju tega tudi ne nastopajo razne prebavne težkoče in napenjanje, ki se pri nepravilnem pokladanju drugih krmil redno ponavljajo. Ker daje oves poleg drugih učinkov tudi obilo telesne energije (telesne moči), zato se priporoča, da se ga smotreno poklada, in sicer v primerni količini konjem, mladi in delovni živini ter plemenskim živalim.

Inž. Tavčar.

KONJEREJSKE VESTI.

Doklade za vzdrževanje žrebcev. Poverjeništvo za kmetijstvo je posestnikom, ki so izvrstno oskrbovali državne žrebce, dovolilo po 1200 kron izredne doklade, onim, ki so žrebce manj dobro negovali, pa po 800 kron.

Prvi dobe koncem leta še po 500 kron, drugi pa le v slučaju, če se bodo oskrbniki potrudili, da se bodo žrebci popravili. Posestniki licenciranih žrebcev dobe 1200 kron doklade.

Konjska dirka v Černomeru. Zagrebški športni listi poročajo o letošnji konjski dirki, ki se je vršila 11. in 12. julija 1920. v Černomeru na Hrvatskem med drugim sledeče: »Omeniti je predvsem kmetijske dirke, katerim smo z zanimanjem sledili. — Kmetijske dirke s strogega športnega stališča sicer ne spadajo v program pravih dirk. — Konjski material, s katerim so nastopili ljutomerski kmetovalci, so lep dokaz, kako visoko se more dvigniti pri sistematičnem in neumornem delu kmetijska konijereja. Priporočljivo bi bilo, da bi se pri bodočih konjskih dirkah uvrstila v program za vsak dan vsaj po ena kmetijska dirka. S takim odličnim in uspešnim delom je potrebno, da se konijereja vsestransko podpira in poleg tega bodri kmetovalce k temu, da uvidevajo, da ni potrebno, da bi bil kmečki konj, akoravno se uporablja v najrazličnejše svrhe, izmučeno kljuse, kar žalibog opažamo v naši okolici. Naš kmetovalec ne sme misliti, da je produkcija vzornih in plemenitih gospodarskih proizvodov nekaj »gosposki« monopol. To je pravzaprav samo rezultat racionalnega, intenzivnega in smotrenega dela. O tem nam najbolje dokazujejo ljutomerski kmetovalci, kateri naj bodo našim kmetovalcem za vzor. Potrebno je seveda, da se delo v svrhu povzdige kmetijske konijereje tudi primerno vsestransko podpira in bodri, da se bo mogla slednja razviti do čimvišje stopnje popolnosti. S tega stališča so konjske dirke izredne važnosti za napredek konijereje v vsaki pokrajini, potrebno je torej, da jih podpirajo vsi merodajni činitelji.

Srednja hektolitrova teža nekaterih važni semen je pri ozimni pšenici 77 kg, jari pšenici 75 kg, rži 72 kg, ječmenu 60 kg, ovsu 46 kg, ajdi 72 kg, kor 72 kg, grahu 79 kg, leči 80 kg in krompirju 75 kg.

Pregled

premovanja konj po konjerejskem odseku št. 1. v I. 1920.

Tekoča št.	Premovanja		Število privedenih konj						Premij je bilo priznanih v skupini:						Razdelilo se je		Za prigon se je izplačalo po 50, ovr. 40 K.	Skupna svota razdeljenih premij znaša K.
			v skupini:					skupno	v skupini:					skupno	častnih diplom	priznanic		
	dan	kraj	I.	II.	III.	IV.	V.		I.	II.	III.	IV.	V.					
1	25. VIII.	Ribnica	14	7	3	5	3	32	1	5	3	4	2	15	3	10	8	2040
2	26. VIII.	Trebnje	10	7	5	10	2	34	5	5	5	7	2	24	6	12	5	2950
3	27. VIII.	Mokronog	17	3	10	8	3	41	7	3	10	5	3	28	10	14	10	2980
4	28. VIII.	Št. Jernej	57	37	20	39	9	162	25	16	8	14	5	68	14	34	44	7150
5	31. VIII.	Škofljica	37	10	8	13	4	72	8	6	7	8	2	31	8	12	5	3040
6	5. IX.	Mengeš	15	10	6	10	3	44	7	7	3	5	3	25	9	12	1	2510
7	5. IX.	Št. Vid nad Ljubljano	19	3	2	8	1	33	3	2	2	6	1	14	4	10	6	1900
8	7. IX.	Kranj	24	11	8	15	6	64	11	7	6	5	3	32	11	19	11	4210
9	11. IX.	Boh. Bistrica	14	4	8	4	—	30	12	3	8	4	—	27	5	10	2	2650
10	12. IX.	Lesce	39	21	18	9	1	88	14	16	18	6	1	55	9	32	3	6990
11	19. IX.	Sv. Jakob v Rožu	29	17	10	7	5	68	20	11	9	4	5	49	7	18	19	5970
12	20. IX.	Svetna ves	17	6	4	2	1	30	11	6	4	2	—	23	6	12	4	3820
Skupna svota:			292	136	102	130	38	698	124	87	83	70	27	391	92	195	118	46.210

METOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

Kmetijske družbe za Slovenijo.

«Kmetovalec» izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 16 K na leto. Posamezna številka stane 80 v.

Udje Kmetijske družbe za Slovenijo dobivajo list brezplačno.

Inserti (oznanila) se zaračunajo po nastopnih cenah: Insert na vsi strani 600 K, na 1/2 strani 300 K, na 1/4 strani 150 K, na 1/8 strani 100 K, na 1/16 strani 50 K in na 1/32 strani 25 K. Vsaka beseda v „Malih naznanilih“ stane 40 v. najmanj pa skupaj 8 K.

Urejuje inž. Rado Lah; založba Kmetijske družbe za Slovenijo, tisk J. Blasnikova naslednikov.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati Kmetijski družbi za Slovenijo v Ljubljani, Turjaški trg šte. 3. — Ponatisi iz «Kmetovalca» so dovoljeni le tedaj, če se navede vir.

Št. 19. Ljubljana, 15. oktobra 1920. Letnik XXXVII.

Mala naznanila.

Za vsako besedo je naprej plačati 40 vinarjev v denarju ali znamkah najmanj pa skupaj K 8 —, sicer se naznanila ne objavijo. Upravištvu ne prevzame posredovanja.

Ženske zmešane lase kupuje po najvišji ceni Martin Pieterski, Cerklje. 15

Najboljše apno ima vedno naprodaj apnenica J. Taufer, Zagorje ob Savi. 50

Mlinske kamne, sekane iz najboljših bele, ostre skale, trde in srednje od 40 do 100 cm široke, po naročilu tudi večje, izdelujem zopet in prodajam po najnižjih cenah s pisмено garancijo. Leskovšek Anton, posestnik in kamnosek, Sv. Jurij ob južni železnici pri Celju. 60

Češnjev les, približno 1 1/2 m rezanega v dlece za pohištvo kupim. Ponudbe na upravištvu „Kmetovalca“ 155

Kmetovalci! Za zeleno krmiljenje priporočamo sledeča semena: grahoro šisto ali pomešano z ovsom po K 4-20 kg, lečo za krmno po K 4-60 kg, grah za krmno po K 3-20 za kg Sever & Komp., Ljubljana, Wolfova ulica št. 12.

Vse vrste **kranjskih klobas in slaninskega mesa** po primerni ceni ima naprodaj Jakob Erlich, mesar in prekajevalec, Dobje, pošta Loče. Brzjav in železniška postaja: Ledenice, Koroško. 212

Sine za kolesa, se prodajo v dimenzijah 30/10 do 30/16 mm pod klavim vlečene. Na zahtevo jih tudi razpošiljam v manjših množinah. Cena 20 K za kg. — Prodajam tudi 2 močna kompletna vijaka za sadne preše in 2 nova, lahka voza na 4 kolesa. Poizve se pri J. Ulčar, kevač, Gorje, p. Bled, Gorenjsko. 330

Desetinske in brzo-tehtnice vsakovrstne velikosti izdeluje in razpošilja ključavničarstvo I. Malenšek, Boh. Bistrica. Sprejme tudi **vajence** z dobro šolsko izobrazbo. 331

Velik ročni mlin, ki se da napraviti tudi na gepelj ali elektriko, se takoj prodaja. Ima dva kamna v premeru po 60 cm; štiri sita in melje od črne do najfiniješe bele moke. Josip Batiš, Litija. 332

3000 kg cementa po 1-70 za kg, prodaja posestvo Krupa p. Gradac.

Pile, velike in male, ploščate in trioglate, klajno apno, gorsko kreda, razne barve, šipe, kit, mizarški klej, firnež, laneno olje itd. najceneje pri L. Fürsager, Radovljica. 328

Prodajo se štirje konji in sicer: en dveletni, dva enoletna žrebca noriške pasme in ena lahka kobila 150 cm visoka 4 leta stara pri Ed. Suppanc, Pristava, okraj Smarje pri Jelšah. 340

Naprodaj so sadna drevesca, za lesensko presaditev, kakor, jabolka, hruške, češnje, češnje; vseh vrst pritlikavcev in več sto divjih kostanjev. Naslov: Jakob Pintar, sadjerejec, sv. Tomaž Škofjaloka, Gorenjsko. 341

Suhe gobe, laneno seme, in vse druge deželne kumno, pridelke kupuje trgovina s semeni Sever & Komp. Ljubljana, Wolfova ulica 12. 290

Mlin, večji, ob močni vodi, najraje s posestvom, se išče v najem. Ponudbe na upravištvu „Kmetovalca.“ 337

Cepljene vinske trte v suho in zeleno má Amer. podlagi, s korenino, v zeleno - cepljene kije, vinske in namizne vrste. **Necepijene Ameriške korenike** za cepljenje v suho, **Stuffer - korenike,** ki se nasadijo v vinogradu za zeleno - cepljenje, **kije Ameriških trti,** priporočila Janez Šarič, vinarski in sadjarski strokovnjak, Beočin (Sriem) 338

Iščem oženj. hlapca ob svoji hrani. Plaša 300 do 400 K mesečno, stanovanje, deputat. njiva, in dnevno 1 liter mleka. — **Oddam** rodbinsko stanovanje brezplačno delavcu, ki bi nekoliko pomagal pri gospodinjstvu. — **Prodam** 200 do 300 kg pocinjene žice 5 mm debele. Karel Stoviček, posestnik, Leskovec pri Krškem. 345

Gnojnično sesalko ter posodo za vožnjo gnojnice v dobrem kupi, Val. Jankar, Žeje, p. Medvode. 347

Posnemalnik Alfa za 500 l in Pasterizator oba na parno moč. Stativ - mlečno vago N. 1903. Ploščati hladilnik za 1200 l na uro, okrogli hladilnik za 500 l. Viktorja plinj za dvema ročajema in gnetilnik za surovo maslo — vse orodje je trdke Alfa Separator, Dunaj, za mlekarne z večjim prometom, dobro ohranjeno, prodaja ugodnimi pogoji Mihael Iskra, Hlebece, p. Lesce.

Ženitna ponudba!

Mladenič, 25. let star, lepega vedenja, izobražen v vseh panogah kmetijstva s primerno doto se želi priženiti na posestvo. Gospodične s slično izobrazbo imajo prednost. Cenjene ponudbe je poslati na upravo lista pod št. 348. Za tajnost se jamči.

Par tisoč kg zimskih jabolk (sortiranih) kupi kmetijska družba. Prišli bi tudi z lastnim vozom ponje. Ponudbe z navedbo vrste in cene naj se pošljejo **takoj** na kmetijsko družbo, Ljubljana, Turjaški trg. 346

Prodaja se nova, kompletna konjska prsna oprema za dva konja, s finim ponikljanim okovjem in nova kompletna konjska oprema s komati za dva konja z lepim medenim okovjem, vse najboljšje izdelano. A. Sušnik, Zaloška c. 334

Mutni mlin hitro za najem oddati. Plača po dogovoru. Jakob Erlich, p. Loče, železniška postaja Ledenice. 317

Prodajam kobilo z žrebčom, 5 let star, pincgavske pasme temnorjave barve, zanesljiva za vsako vožnjo. Cena po dogovoru. Neža Rozman posestnica, Gorje - Bled. 359

Prodajam stroj za drobljenje črešja, z tremi medenimi ležišči. Stroj je v dobrem stanju, teža 500 kg. Cena po dogovoru. Jakob Kocjančič, posestnik, Gorje - Bled. 250

Sodarska zadruga v Tacnju pod Šmarno goro r. z. z. o. z. p. Št. Vid nad Ljubljano izdeluje in prodaja vsako- iz hrastovega lesa po najnižjih vrstne **sode** dnevnih cenah. 313

Kmetijski strokovnjak, 37 let star, samski, z dobrimi spričevali, želi službo spreminiti takoj ali pozneje, kot ekonom, oskrbnik ali gospodarski pristav. Ponudbe pod „vestno“ na upravo Kmetovalca.“

Trseje za štukaduro, žice, žičnike, morsko žice, travo za modroce, suhe barve, klej, firnež, stiskalnice, sesalke, kotle, štedilnike, peči, tehtnice in uteži, roč. blagajne in vsakovrstno železnino, nudi po najnižji ceni A. Sušnik, železnina, Ljubljana, Zaloška cesta. 352

Strugarska in strojna ključavničarska delavnica **Ambrož - Grošičar** Ljubljana Trnovski pristan šte. 32. Naznanjava slav. občinstvu, da sva otvorila strojno delavnico ter vzameva v popravilo vsakovrstne kmetijske stroje in orodje, kakor tudi mlinske turbine, popravila dalje sesalke vseh vrst, stroje za opeko, motorje itd. in sicer vsa v to stroko spadajoča dela in se zavezujeva za hitro točno in solidno postrežbo.

Tovarna Bochmann na Dunaju

priporoča vsake vrste kletarskih
strojev n. pr. sesalke, stis-
kalnice, čistilnike, stroje
za ekstrakcijo, čepovlake
za sode itd. — Zastopnik:

Fran Rudl, Maribor

Vila „Alwies“.

(35)

Izšla je

Družinska pratika

s podobo sv. Družine

Dobiva se povsod! **Cena K 5.—, po pošti K 5.50.**

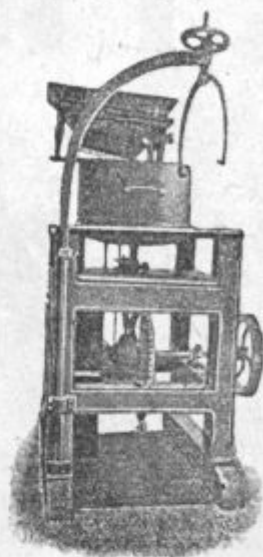
Preprodajalci popust!

Izdelujem kmečke mline

od najmanjšega do največjega:

za roko,
vodno in
motorno
moč.

Mlini so oprem-
ljeni s presejal-
niki in kamni,
kojih ni treba
nikoli klepati, za
kar jamčim.
Ti mlini meljejo
vsako žito ter na-
pravljajo lepo in
okusno moko za
kuho in pecivo
pri samo enkrat-
nem nasipu.
Razpošiljam raz-
ne vrste **mlin-
ske kamne**
in druge potreb-
ščine za mline

ter poljedelske stroje,

Josip Čretnik

stavbenik mlinov

(64)

v Sv. Jurju ob Južni železnici.

S tehničnimi in praktičnimi nasveti vsa-
komur na razpolago.

Schneider & Verovšek

: trgovina z železnino in poljedelskimi stroji :

Dunajska c. 16 **Ljubljana** Dunajska c. 16

ima zopet veliko zalogo **poljedelskih**
strojev kakor: **sadne mline, preše**
za sadje in grozdje, mlatilnice,
slamoreznice, gepeljne, repo-
reznice i. t. d.

Najstarejša hranilnica v Sloveniji.

KRANJSKA HRANILNICA v Ljubljani

ustanovljena leta 1820

sprejema hranilne vloge proti

3%

obrestovanju in dovoljuje hipotekna posojila po
4 1/2 %

S hranilnico sta zvezana Kreditno društvo in
starostna hranilnica za posle in delave.

Hranilnica je sirotinskovarna in jo nadzoruje
državna vlada za Slovenijo.

Rezervni zakladi znašajo približno

8 milijonov kron.

Čisti dobiček je, v kolikor se ne porabi za
okrepitev rezervnih zakladov, po pravih določen
v pospeševanje občinskih naprav in podjetij
na Kranjskem. (34)

Za te svrhe se je doslej darovalo 8,698.000 kron
Pismene pošiljave je nasloviti na Kranjske
hranilnico v Ljubljani, Knafljeva ulica števil. 9.

Cementna (11)

strešna opeka

najbolj trpežne vrste se dobi pri tvrdki

Ivan Jelačin,

Ljubljana, Emonska cesta št. 7.

Razdruževalec mleka Agrumaria

znamka „Centra“

razpošilja

(90)

Dr. Robert Steiner,

Maribor, poštni predal 30

glavni zastopnik za Jugoslavijo

A. - G. „AGRUMARIA“ Dunaj.

Preprodajalci in zastopniki za kraje, kjer
še ni zastopano, se iščejo.

DRUŽBENE VESTI.

Zezezo za sodne obroče. Jeklavna Jurija grofa Thurnskega na Ravnah je pripravljena, sprejeti naročila železa za sodne obroče, ter bi mogla v najkrajšem času postaviti to blago na trg. Cena železu za obroče je 20 K za 1 kg. Kmetijska družba bo posredovala naročila in razdelitev železnih obročev med vinogradnike in sodarje. Pozivljajo se torej ti, da takoj naznanijo Kmetijski družbi množino železnih obročev oziroma njih težo in mero, da bo lahko družba jeklarni podala v to potrebna naročila.

Kmetijska družba za Slovenijo ima za svoje ude v zalogi sledeče kmetijske potrebščine:

Kostna moka 30—33% fosforove kisline v vrečah po 100 kg z vrečami vred 300 kg.

Kostni superfosfat po K 320— sto kg.

Mlečne cevi iz kosti, štev. 3561 po K 1'40

Skropilnice. Naša družba je prejela iz Italije bakrene trtne škropilnice sistema Vermorel. Komad stane 950 kron. Vinogradniki naj škropilnice brez odloga naročijo, ker je zaloga le majhna.

Vinometri po K 50— za komad.

Vreče. Pri pošiljkih vreč je na spremnici natančno navesti kakaj so vreče ali če jih dotičnik vrača.

Zveplalniki. Družba je prejela iz Italije ročne žveplalnike. Komad stane 250 kron.

Žveplo (žveplene ploščice) na juti za žveplanje sodov, najbolje, brez arzena po 24 kron kilo.

Žveplo, Floristella, dvoj, rač. po K 12.— kg.

Surova kostna moka po K 200— za sto kg.

Zdrobova moka, (Brechermehl 20% fosforove kisline 5% dušik K 260 za sto kg.

Kmetovalci!

Blasnikova

VELIKA PRATIKA

za l. 1921.

je izšla

Letošnja izdaja je posvečena zgodovini kmetijskega stanu od časa naselitve Slovencev v sedanje dežele do podjarmljenja samostojnosti kmet v po nemških plemičih in Habsburžanih, ter do današnje dobe, ko ima priti zemlja zopet v absolutno last kmeta, ki jo obdeluje. — Kmetovalci, sezite po njej, zahtevajte jo pri vseh trgovcih!

Splošnja draginja zlasti tiskarskih potrebščin je prisilila založništvo, da so postavili ceno „Pratiki“

na K 5.—

Kaj je danes 5 K, ve vsakdo, saj samo papir za en izvod „Pratike“ stane do 4 krone.

Kmetovalci! Ne pozabite, da je Blasnikova Velika Pratika Vaše najstarejše kmetško glasilo.

PRATIKA se dobiva skoro v vseh trgovinah; kjer bi je pa ne bilo dobiti, naj se naroči naravnost v tiskarni J. Blasnikova naslednikov v Ljubljani, Breg 12.

Ivan Komatič

prodajalec strojev
v Ljubljani,
Gradišče št. 11.

Ima več vrst malo
rabljenih in dobro
popravljenih

slamareznic

izvrstne za vitelj,
motorni ali ročni
pogon. (12)

Cena po dogovoru.

Vabilo

na

izredni občni zbor

Mlekarske zadruge v Mošnjah,

r. z. z o. p.

ki bo 24. okt. ob 7. v šoli.

DNEVNI RED:

1. Poročilo o dokončani likvidaciji.
2. Sklepanje o shrambi združnih papirjev.

Če je še kak upnik, naj se zglesi.

Likvidator.

Kupujem

vedno in v vsaki množini po
najvišjih cenah:

Brinjevo olje, suhe gobe, fižol in
druge deželne pridelke.

Nudim najnižje:

Kavo, olje, riž, sveče, moko, vžigalice, pravo slivovko ter razno

drugo blago. (17)

M. RANT,
Kranj,

Jurija grofa Thurnskega jeklarna na Ravnah

ustanovljena 1774. leta. (17)

Guštanj-Ravne, Koroško (Jugoslavija).

Poštna postaja Guštanj, žel. postaja Prevalje.

Brzojavni naslov: Jeklarna Guštanj.

Proizvaja: Azzalonsko in bresclansko jeklo

v zabojih, s sidrom kot varstveno znamko.

Legirana in nelegirana topilniška jekla

za vsakovrstno orodje največje trajnosti.

Jekla za orodje, drugovrstna,

za kladiva, žlebe, matrice; za diela in nože za

obdelovanje železa; za svedre, za rudo, premog

in kamen; za pile, rezila vrtnarstva, diela itd.

Legirana in nelegirana martinova jekla

za vozovne in vagonne vzmeti; za konstrukcijske

dele posebne trajnosti v avtomobilni in letalni in-

dustriji; za kolesna obročja; za kose, srpe, sekire,

motike, lopate itd.

Izgotavlja: Vozovne osi s pušami in naklončniki;

transmisijske valke (ostrugane do 4 m, surovoko-

vane do 6 m dolžine); v žlebi kovane dele za

avtomobile in vagon; kroglice za cementne mlince itd

Kmetovalci!

Kmetijska družba za Slovenijo rabi za nakupovanje modre galice v svrhu priskrbevanja vinogradnikov s tem sredstvom proti peronospori nujno

nekaj milijonov kron

in je pripravljena vzeti do preklica od svojih udov zneske od
dvajsettisoč kron naprej

proti šestodstotnim obrestovanju za kratek rok tr.h do štirih mesecev proti navadni pobolnici-zadolžnici.

Udom je s tem dana prilika, da svoje prihranke varno in proti dosti višjim obrestim naložijo, kakor pri bankah ali hranilnicah. — Dejar naj se nakaže po čekovnem uradu na družbin račun 10.712.

Položnice se dobe v družbeni pisarni na Turjaškem trgu štev. 3.

Kmetijska družba za Slovenijo.

KONJAK

Pri slabosti vsled starosti, težkočah v želodcu, pešanju moči je (19)

star vinški konjak

pravo življenje vzbu-

jajoče sredstvo.

Razpošilja dve polli-

terske steklenice,

ovojnina in poština

prosta za K 96.—

Beneš Hertl,

graščak na graščini

Golič pri Konjicah

Štajersko.

I Samo

za

dve kron

pošilja

Slov. kmet. družba

:: v Ljubljani ::

ilustrirano knjižico

„Izrejevanje

„matic“

ki je neobhodno potrebna vsakemu čebelarju.

Vinometre »Bernadote« — Asbestov

bombaž in prašek — Eponit —

Francosko želatino — Lipovo ogilje

Marmornat prašek — Modro ga-

lico — Natrijev bisulfit — Ribji

mehur — Špansko zemljo — Tanle

Žveplo v prahu — Limonovo kis-

lino — Vinsko kislino — Sode

bicarbono — Strupa proste barve

ltd. Ima v zalogi po najnižji cen

Drogerija ANTON RANC

Ljubljana, Židovska ulica 1. 6

Priznано najboljši klej in kostno mast

Razklejena kostna moka 32% fosforove kisline in do 1% dušika
 surova kostna moka 15% „ „ „ „ 4% „
 — rožena moka 14% dušika —

specialiteta:

umetno gnojilo „Idealfosfat“ se ne praši, do 28 % fosforove kisline
 izdeluje

„TOVARNA za KLEJ“

v Ljubljani

(85)

in razpošilja le v celih vagonih.

Sodi

za vino, žganje, olje, mast,

med, petrolej, (87)

za transport in hrambo ima vedno
 v zalogi vsako množino,

Franjo Repič

sodarski mojster

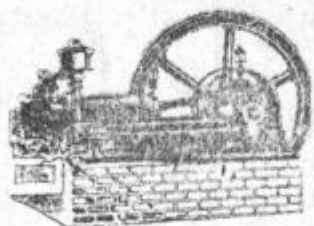
Trnovo. Ljubljana.

Solidno delo!

Cene zmerne! Točna postrežba!

Gospodarska zveza v Ljubljani

Dunajska cesta — Bavarski dvor.

Velika za-
 loga vsa-
 kovrstnih
 poljedel-
 skih stro-
 jev (3)

iz najslovitejših tovarn.

Zastopstvo za parne kotle znanih tvornic „Welsla“.

Primešaj krmi Mastin!

V zmislu odloka deželne vlade za Kranjsko v Ljubljani z dne 18. julija 1899., št. 10.595, ki mi ga je mestni magistrat ljublj. izporočil dne 28. julija 1899., št. 25.255, smejo dietično sredstvo **Mastin**, redni prašek za prasice in za vsako živino, lekarnarji, trgovci, drogist in kramarji prosto prodajati. Mastin je kot prosti obrtni predmet oglašen. V Ljubljani, dne 3. avgusta 1900., mag. opr. št. 28.261.

Ako se Mastin pri Vas v lekarnah in trgovinah ne dobi, potem ga naročite po pošti. 5 zavojev Mastina K 50 poštne prosto na dom. (56)

Mazilo zoper garje

(naftomazilo) uniči pri ljudeh garje, ... a), srbečico, kožne bolezni, izpušča je. Pri živini uniči garje. 1 lonček po pošti K 15.—

Lekarna Trnkóczy

Ljubljana, Slovenija. Zraven rotovž.

Kmetska posojilnica

Ljubljanske okolice

registrirana zadruga z neomejeno zavestjo
 v LJUBLJANI

v lastnem združnem domu na Dunajski cesti števil. 18.

Obrestuje hranilne vloge po 3% (2)

brez vsakega odbitka rentnega davka, katerega plačuje posojilnica sama za vložnike.

Sprejema tudi vloge v tekočem računu v zvezi s čakovnim prometom ter jih obrestuje od dne vloge do dne dojava.

Stanje hranilnih vlog nad 42.000.000 kron.

Stanje rezervnih zakladov 1.100.000 kron.

STISKALNICE

(lastni izdelek)

za
 grozdje
 in
 sadje!

kakor tudi,
 druge polje-
 delske stroje
 ima trajno v
 zalogi

»KOMET«

d. z. o. z.

Ljubljana,

Dunajska c. 39.

Telefon: 142.

Zahtevajte ponudbo.